

ISSN 1844 - 2358
ISSN-L 1844 - 2358

Anul XVIII • Nr. 241 • septembrie 2026 • editat de ECOSTAR 21 prin INTOL PRESS • www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- RECUNOȘTINȚĂ PENTRU PROFESORUL ALEXANDRU POPESCU-MIHĂEȘTI, OMUL CARE A FĂCUT DIN CUNOAȘTERE O FORMĂ DE DĂRUIRE
† VARSANUFIE pag. 1
- ULTIMELE CUVINTE PENTRU CARMEN MARIA SIMA
Maria-Mihaela MĂRĂCINE pag. 2
- SIMBIOZE NR. 9
Marian ILIE pag. 2
- POEZII
Marinela BELU-CAPȘA pag. 2
- PROF. DR. GHEORGHE DUMITRAȘCU: „OAMENI ȘI FAPTE DIN ISTORIE. STUDII ȘI ARTICOLE”. „MĂRTURIILE UNUI MARE ECONOMIST ȘI DIPLOMAT IOAN TOTU”...
Constantin ZĂRNESCU pag. 3
- COMEMORAREA GENERALULUI PAUL TEODORESCU LA MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN
Pr. Dr. Constantin MĂNESCU pag. 4
- FRUNȚILE LUMINATE ALE CETĂȚII (6) - MEMORIA ȘI MOSTENIREA CULTURALĂ A SCRITORULUI DINU SĂRARU MERITĂ MAI MULT! (II)
Gheorghe DEACONU pag. 5
- ȘCOALA GIMNAZIALĂ ȘI GRĂDINIȚA DIN MIHĂEȘTI - MĂGURA POARTĂ NUMELE LUI ALEXANDRU POPESCU MIHĂEȘTI
Gheorghe JIANU pag. 6
- ALEXEI MATEEVICI - IUBITOR DE CARTE ȘI LIMBĂ ROMÂNEASCĂ
Cristian Ovidiu DINICĂ pag. 6
- DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...
Mihai MUSTĂȚEA pag. 7
- ITINERAR CULTURAL
Simona Maria Kis, Senti VOICU pag. 8
- IOAN ST LAZĂR - CĂRTURAR AL MEMORIEI CULTURALE ȘI SPIRIT AL VÂLCII
Al. Florin ȚENE pag. 8
- „CUVÂNT S-A SCRIS CA SĂ SE ȘTIE”, LA TABĂRA „SUBLIM” 2026
Zenovia ZAMFIR pag. 10
- ZIUA LIMBII ROMÂNE LA CĂLIMĂNEȘTI
Radu IOVA pag. 10
- CINE ESTE GEORG BARTH?
Leontina RUS pag. 10
- TOT DESPRE RĂZBOI
KIS Peter pag. 10
- PAUL SÂRBU: „COCIOABA”
Petre CICHIRDAN pag. 11
- DISCREPANȚE CONSIDERABILE LA BACALAUREAT 2026
Gheorghe PANTELIMON pag. 12
- ZIUA LIMBII ROMÂNE LA SALINA OCNELE MARI DIN VÂLCEA
Cristina NĂLBITORU pag. 12
- BOGDAN VOIEVOD DE RÂMNIC VERSUS BOGDAN I
Gheorghe STANCIU-OPĂȚEȘTI pag. 13
- PRIMĂRIA MUNICIPIULUI RÂMNICU VÂLCEA
Biroul de Presă pag. 14
- ZIARIȘTI ROMÂNI - SEPTEMBRIE
Emil MANZUR pag. 14
- BRÂNCUȘI ÎNTRE MATERIE, EROS ȘI ETERNITATE
Gelu DRAGOȘ pag. 15
- CLIPA EFEMERĂ SURPRINSĂ ÎN ACUARELA MARIEI CONSTANTIN
Marius DRĂGHICI pag. 16
- TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE
Ana-Maria LAZĂR pag. 16

RECUNOȘTINȚĂ PENTRU PROFESORUL ALEXANDRU POPESCU-MIHĂEȘTI, OMUL CARE A FĂCUT DIN CUNOAȘTERE O FORMĂ DE DĂRUIRE

*Domnule Primar,
Distinși membri ai Consiliului Local,
Preacucernici Părinți,
Stimați dascăli,
Dragi elevi, lubiți părinți*

Acordarea titlului de cetățean de onoare post mortem regretatului profesor Alexandru Popescu-Mihăești reprezintă, în sensul cel mai profund, o mărturisire publică a recunoștinței pe care Comuna Mihăești o aduce unui om care și-a înțeles viața ca pe o slujire.

Prin ceea ce a dăruit, prin știința pe care a împărtășit-o și prin felul în care a știut să se dăruiască pe sine, profesorul Alexandru Popescu-Mihăești a făcut ca lumea din jurul său să fie mai bogată în cunoaștere, mai luminoasă în înțelegere și mai înaltă în omenie.

Profesorul Alexandru Popescu-Mihăești este astăzi citat, prin vasta și laborioasa sa operă, în numeroase studii, cercetări și lucrări de specialitate, iar numele său continuă să circule în lumea academică drept mărturie a unei gândiri temeinice și a unei vieți închinată cunoașterii. În chip tainic, este însă purtat în sufletul acelora pe care i-a ajutat să devină ceea ce erau chemați să fie: dascăli de vocație. Sunt oamenii pe care i-a format și în inimile cărora a sădit dorul de adevăr, iubirea de cunoaștere și responsabilitatea față de educație. Aceștia formează o comunitate ce nu poate fi limitată la un spațiu, unindu-i pe toți aceia care au primit, într-un fel sau altul, ceva din lumina gândirii, din exigența și din generozitatea profesorului Alexandru Popescu-Mihăești. Este o comunitate întemeiată pe memoria unei activități educative și pe împărtășirea unui dar: acela de a fi fost format de un profesor care a înțeles că adevărata cunoaștere devine rodnică numai atunci când este dăruită mai departe.

Mulți dintre aceia pe care i-a sprijinit au fost tineri din localitatea sa natală, Mihăești, față de care a păstrat o grijă statornică și o responsabilitate profundă. I-a încurajat cu discreție și generozitate și i-a îndemnat să-și cultive darurile și să prețuiască educația.

Astfel, a devenit un reper pentru generațiile tinere, un om spre care aceștia priveau cu încredere și respect, știind că în el vor găsi un sfătuitor cu inimă deschisă și un model de demnitate, generozitate și slujire a binelui.

Și-a așezat numele localității natale în propriul său nume, purtând astfel, pretutindeni, numele Mihăeștilui ca pe o mărturie a rădăcinilor sale și ca pe un semn al legăturii statornice cu locul din care a plecat. Nu a lăsat în urmă locul nașterii, ci l-a purtat cu sine, în nume, în memorie și în lucrare, făcând ca numele Mihăeștilui să fie cunoscut și rostit în spații academice și culturale dincolo de hotarele comunității. Astfel, între profesorul de pedagogie și locul său de naștere s-a statornicit o legătură care nu ținea doar de obârșia sa, ci de o apartenență asumată și transformată în mărturie publică. Acest gest al său s-a transformat, în timp, în recunoștință — o recunoștință care s-a așezat în memoria întregii comunități. De altfel, recunoștința este memoria binelui primit și răspunsul la dragostea, încrederea și jertfa domnului profesor. Recunoștința a rodit și în două gesturi

de aleasă prețuire: acordarea, *post mortem*, a titlului de Cetățean de Onoare al localității Mihăești și hotărârea ca numele prof. univ. dr. Alexandru Popescu-Mihăești să fie așezat pe frontispiciul Grădiniței din cadrul Școlii Gimnaziale Mihăești.

În felul acesta, numele profesorului Alexandru Popescu-Mihăești devine parte din viața de zi cu zi a comunității și din memoria generațiilor care se vor forma aici. Este o modalitate prin care comunitatea din Mihăești dă glas unei datorii de conștiință și așază în memoria sa numele celui care, la rândul său, nu a încetat să se întoarcă spre oamenii și locurile de care se simțea legat prin obârșie.

Felicităm pe domnul primar Constantin Bărzăgeanu și pe membrii Consiliului Local al Comunei Mihăești pentru această inițiativă prin care dau mărturie asupra faptului că o comunitate care își prețuiește oamenii de valoare își păstrează identitatea. Cinstind un om care a slujit educația, comunitatea mărturisește, de fapt, că prețuiește educația însăși și pe cei care, prin osteneala lor, contribuie la zidirea sufletească și intelectuală a tinerei generații.

Se cuvine să amintim, de asemenea, că profesorul Alexandru Popescu-Mihăești a vorbit în numeroase rânduri despre legătura profundă dintre școală și Biserică, pe care nu o privea ca pe o simplă apropiere instituțională, ci ca pe o împreună-lucrare în formarea omului. Pentru el, educația nu putea fi despărțită de cultivarea valorilor morale și spirituale, de respectul pentru credință, pentru tradiție și pentru demnitatea persoanei.

Această înțelegere este legată de faptul că tatăl său, Gheorghe Popescu, a slujit la strana bisericii, iar în această atmosferă duhovnicească profesorul Alexandru Popescu-Mihăești și-a trăit anii de început. Astfel, legătura dintre școală și Biserică despre care avea să vorbească mai târziu nu era doar o idee academică sau o reflecție teoretică, ci purta și amprenta unei experiențe de viață, a unei moșteniri primite în familie și a unei apartenențe profunde la comunitatea parohială în care s-a format.

În acest sens, putem înțelege mai bine de ce, pentru profesorul Alexandru Popescu-Mihăești, școala și Biserica se întâlneau în aceeași responsabilitate: aceea de a forma omul, de a deschide mintea către lumina cunoașterii și inima către lucrarea tainică a Harului lui Dumnezeu.

Îl rugăm pe Dumnezeu să reverse Darurile Sale cele bogate asupra întregii comunități, ale cărei biserici din secolul al XVIII-lea mărturisesc, prin frumusețea, statornicia și dăinuirea lor, credința vie și jertfelnicia înaintașilor, credință care a păstrat, de-a lungul veacurilor, legătura dintre generații, dintre credință și cultură, dintre memoria trecutului și nădejdea viitorului.

Totodată, dorim ca această moștenire binecuvântată să fie păstrată cu grijă, îmbogățită prin lucrarea celor de astăzi și transmisă celor care vor veni, pentru ca frumusețea credinței, vrednicia înaintașilor și dragostea față de locul natal să rămână izvoare de lumină și de întărire pentru întreaga comunitate.

† VARSANUFIE,
Arhiepiscopul Râmnicului

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” • CULTURA Ars Mundi
• CULTURA vâlceană • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

ULTIMELE CUVINTE PENTRU CARMEN MARIA SIMA

Sfințiți Părinți, întristată familie, dragi credincioși,

Iată-ne astăzi adunați cu toții într-un moment emoționant în care o conducem spre trecerea la Domnul pe draga noastră doamnă, Carmen Maria Sima, cea care a fost o soră protectoare și motivațională pentru bunul ei frate pe care obișnuia să-l alinte cu diminutivul „Mihăiță”, o soție iubitoare pentru soțul ei, Felix Sima, remarcabil scriitor, o rudă afectuoasă pentru verișori, nepoți, o vecină respectuoasă, o colegă cu un suflet de înger, o persoană sociabilă, cu un cuvânt cald, pregătit parcă pentru a întâmpina pe oricine, preocupată întotdeauna să nu supere pe nimeni, atentă la nevoile celor din jur, gata mereu să dea o mână de ajutor, atunci când i se cerea sau când simțea că cineva are nevoie de o rază a speranței sau de un umăr pe care să se sprijine sau să plângă. O singură privire asupra activității profesionale a doamnei profesoare Carmen Maria Sima ne dezvăluie un intelectual rafinat, avid de cunoaștere, pasionat de studiu, ținând perfecțiunea. Draga noastră Carmen s-a dovedit un dascăl cum rar se mai întâlnește, coborât parcă din versurile lui Goga sau din proză lui Sădoveanu. Măiestria sa pedagogică este cunoscută și recunoscută atât de colegi, elevi, părinți, cât și de forurile de conducere sau cele științifice pe care le onora cu profesionalism, dând dovadă, pe unde trecea, de aleasă ținută academică, morală, deontologică. A fost întotdeauna apropiată de copiii pe care i-a călăuzit spre lumina cunoașterii generații de-a rândul, explicându-le frumos, cu blândețe, calmitate, dar și fermitate ceea ce urmau să descifreze în călătoria lor inițiativă. Răbdarea dumneaei era cât marea, nepregetând să corecteze și să recorecteze creații ale elevilor, să le „frământa” și să le șlefuiască zeci de zile sau chiar de săptămâni, până reușea să-i determine să întrevadă licărul talentului sau al „talantului” hărăzit de divinitate nu pentru a fi îngropat, ci valorificat.

De pe meleagurile însorite ale Corabiei, după ce a urmat cursurile Facultății de Filologie din Craiova, bunul Dumnezeu ne-a adus-o în județul nostru pe care l-a iubit foarte mult, strabătându-l în nenumărate călătorii, la Vâlcea. După popasuri intelectuale la Pietrari, Govora, Școala 4, în 1996 s-a stabilit la Școala Gimnazială Nr.5, devenită, în prezent, Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Râmnicu Vâlcea, unde a slujit în credință profesia de dascăl de limba și literatura română, fiind un mentor pentru noi toți.

Nenumăratele persoane: colegi, elevi, părinți, rude, cunoscuți, prieteni care au trecut s-o salute zilele acestea la capelă pe doamna Carmen, în semn de omagiu, stau mărturie pentru tactul său didactic deosebit, dar și pentru faptul că a reușit să ne ofere un model comportamental de gingășie, empatie, perseverență, discernământ, aspirație de a tinde spre ideal. Am observat, mai ales în zilele acestea la capelă, în 24 și 25 august, când am fost lângă doamna Carmen, că ieșirea la pensie nu a fost deloc un impediment pentru noi toți de a o simți aproape de sufletul nostru, așa cum va rămâne și de aici încolo, indiferent că a trecut în „cealaltă cameră” unde voia să se odihnească, sau în altă dimensiune, pentru a se odihni după munca asiduă, de-o viață, încununată de rezultate uimitoare obținute cu elevii, dar și unele în sfera creativității, reușind să armonizeze „slova de foc” cu „slova făurită” în creații literare precum revista școlii, „Ludoteca” sau romanul scurt, care va fi republicat, „Pasiuni asimetrice”, dar și nenumărate articole de specialitate.

Un om în adevăratul sens al cuvântului, care ar mai fi avut cu siguranță multe de spus, dacă nu și-ar fi încheiat segmentul vieții la vârsta de 64 de ani, 7 luni și 17 zile, cu o seninătate și luciditate remarcabile, îndeplinindu-și menirea sa pe pământ și lăsând în urmă numai oameni care să-i păstreze vie amintirea. E într-adevăr un moment sensibil, sunt clipe pline de emoție în care despărțirea mu e deloc una ușoară, ci una în care inimile celor din familie și ale cunoscuților suspină. E greu, e apăsător, dar nu e, totuși, o despărțire, ci „marea trecere” la Domnul, Tatăl nostru, acolo unde vom merge cu toții, urmând ca de Sus să ne vegheze în continuare și să se roage pentru noi.

Deși clepsidra timpului va curge, poate, altfel acolo, doamna Carmen va rămâne în inimile noastre și aici. Dumnezeu s-o odihnească în pace și să-i așeze sufletul alături de dreptii Săi! Maica Domnului să-i călăuzească pașii cu Sfântul Său Acoperământ! Drum lin către Cer, doamna noastră iubită!

Cu aleasă apreciere și iubire,

Prof. Maria-Mihaela MĂRĂCINE,
Școala Gimnazială „Nicolae Bălcescu”, Râmnicu Vâlcea

MARIAN ILIE

SIMBIOZE NR. 9

În lumea stăpânită de nebuni
Un leac interminabilei nevroze
Este – luați aminte, oameni buni –
Să lecturați revista Simbioze

Făr-a cita o rubrică anume
Vă spun atât: lectura nu-i ușoară
Dar veti afla ce se întâmplă-n lume
Și înțelege ce se-ntâmplă-n țară

Mobilul este unul foarte simplu:
Cuplați la circuitul de valori
Vom face împreună un periplu
Scrutând trecut, prezent și viitor

Vom degusta, c-un ceai sau o cafea
Literatură fără frontiere
Ca stimulent spre a ne adapta
Tumultului nebun al noii ere

Noi n-o să punem pe țambal batistă
Ci, ca ecou la trendul mondial
Interpretăm realul în revistă
În spațiul de spectacol virtual

„Mai freamă ca naștina!”

SIMBIOZE

Revista săptămânală de cultură și literatură, fondată de Nicolae Măneș, editată de Marian Ilie

Numărul 9 (septembrie 2026)

REDACTIA:

Președinte:
Nicolae Măneș

Redactor-șef:
Marian Ilie

Redactori colaboratori:
Petre Ciobanu
Secretar de redacție:
Gheorghe Florentin Făgăliș

Consilier literar:
Nicolae Georgescu
Consilierii literari: Tănasu Ite
Comitetul de redacție:
Nicolae Măneș

Colaboratori:
Gabrielă Rău
Mihai Bărgășanu
Irina Ana Dăbuleț
Mirela Dumitru-Savin
Radu Mădăru
Victoria Măneș

Correspondenți:
Tudor Keckin (București)
Claudia Năpăruș (SUA)
George D. Pătru
Cui Qing (China)

Adresa redacției:
Str. Păcuri, com. Păcuri,
Județ. Dolj, România
ISSN 3128-1261
ISSN-L 3128-1261

E-mail:
revista.simbioze@gmail.com

În această revistă sunt publicate articolele
revistei Simbioze

Reproducerea oricărui articol se face numai cu acordul
autorului și precizarea sursei.

MARINELA BELU-CAPȘA

VIRUSUL IDEOLOGIC

Celule cancerigene sunt cei fără minte,
mutanți hrăniți cu incultură,
frustrați și alienați.
Poporul e ca iarba-
crește odată cu ploaia,
ploaia de suferințe și lacrimi.

Pericolul de a reveni la normalitate
trezește mușuroiul de viruși ideologici.
Mișună Golgota celor răi
care l-au răstignit pe Iisus.
Popor condamnat la deșrădăcinare,
Trezește-te!
Fii demn! Nu sta în genunchi
decât în fața martirilor!
O lumină pietroasă va sparge întunericul sălbatic.

Dăltuită de timp,
umbra pare o statuie stranie,
o agonie umană,
un fluture speriat
care înaintează încet, ca destinul,
soldățul de plumb în rezervă.
Măști subțiri ca foile de ceapă îi acoperă fața.
Câinii turbați invadează pământul.
Un soare fără dinți se ridică deasupra lumii întunecate.

Cosmosul plânge,
catedrala trecutului e în ruină,
nicio rază de lumină nu mai străbate
norii cumulonimbus amenințatori
din cele patru zări.
Virusul ideologic e mai distrugător
decât un tsunami devastator!

TRIUMFUL

Cu steagul în mână și zâmbetul larg
conduce cortegiul triumfal,
în aclamațiile mulțimii
(recompensa câștigătorului așa-zis legal).
Într-un stat democrat,

coroana de lauri pe fruntea-i,
invizibil de inteligentă,
nu-i e suficientă...

Pe sub Arcul de Triumf treceau cândva învingătorii,
înțorși de la războaiele cu dușmanii țării,
pentru a se descărca de energiile distructive din ei,
periculoase pentru plebei.

Azi, Arcul de Triumf este util
pentru a aminti politicienilor
însetați de mincinoase victorii
că prezentul se-nalță pe jertfele țării,
că furtul, minciuna nu construiesc viitorul,
că nu pot înșela la infinit poporul;
că într-o zi
un tsunami peste ei va veni
cu forța nebănuită a plebei
și-i va strivi
cu vorba, cu fapta, cu pumnul
pân’ n-o mai rămâne unul
nici pe pământ, nici în mormânt!
Acela va fi Triumful
așteptat de noi și de Domnul!

Bucură-te!

În zori
De pe un ram
Mi-a șoptit o privighetoare: -Bucură-te
De lună, de stele, de soare,
De ziua de azi,
De zumzetul albinei pe-o floare,
De liliacul cu parfumate petale,
De râul cu pești,
De cărțile cu povești
Spuse
De bunici,
În serile cu jucăuși licurici!
Bucură-te
De poeziile tale,
Mici trufandale sentimentale!

Apoi
A zburat
Timida privighetoare,
Să bucure lumea
Cu minunata-i cântare...
O binecuvântare!

PROF. DR. GHEORGHE DUMITRAȘCU: „OAMENI ȘI FAPTE DIN ISTORIE. STUDII ȘI ARTICOLE”. „MĂRTURIILE UNUI MARE ECONOMIST ȘI DIPLOMAT IOAN TOTU (1931 - 1992). ASCENSIUNEA, APOGEUL ȘI CĂDEREA LUI NICOLAE CEAUȘESCU”, AUTOR IOAN TOTU

Constantin ZĂRNESCU

Am primit de curând două imense volume însumând peste 1300 de pagini, amândouă în două ediții imprimate, prima la Editura *Fântâna lui Manole*, Golești, 2024 și Editura *Intol Press*, Râmnicu Vâlcea, 2024; iar a doua la Editura *Intol Press*, cărți cu totul excepționale!

Savant de renume, contemporan, cu o creație publicistică și istorică de peste șase decenii, Gheorghe Dumitrașcu s-a exprimat în fața elevilor și studenților, concetățenilor, cadrelor didactice, la catedră sau în cadrul Inspectoratului Școlar, în presa culturală sau cea cu profil istoric, prin studii, eseuri și conferințe, articole de profil, creând chiar *instituții* - ediții noi în domeniul presei, cum ar fi Revistele *Casa Corpului Didactic*, *Studii vâlcene*, *Forumul valcean anual* (5 - 10), *Seniorii* și sprijinindu-le pe multe altele. Conferințe și eseuri privind strămoșii epopeici ai neamului românesc, și, fiind un înverșunat apărător al *spiritului patriotic* pe care trebuie să-l aibă orice personalitate care iasă în evidență, ori se reliefează în istoria trecutului, precum și în realitatea de astăzi. *Patria ante omnia* (patria înaintea de toate)!

În aceste voluminoase cărți îl întâlnim pe epopeicul Basarab I, cu Posada sa, în urmă ridicându-se mereu voievozi colosali: Vlaicu Vodă, Mircea cel Mare, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare... până la Mihai Bravul sau Ștefan Cantacuzino, părintele *Bibliei de la București*; până la Constantin Brâncoveanu cu construcțiile sale și arhitectura brâncovească; și nu va fi uitat niciodată revoluționarul Vladimirescu inițiatorul evenimentelor de la 1821, care a creat cunoscutul dicton al nostru: „Patria este norodul, poporul, și nu tagma jefuitorilor”, avându-i sub ochii săi vizionari pe boierii trădători de țară. Expresie proverbială, afirmația Vladimirescului, este mereu pomenită în vremuri primejdioase și timpuri „netrebnice”, în crize de foamete, războaie, zăverie, revolte, punând în pericol prăbușirea unui neam! Lucrurile s-au petrecut până astăzi, cum a scris într-un poem unic Petre Cichirdan, încât, foamea, lipsurile ne amenință și acum, încât un guvernator, precum: domnul Mugur Isărescu, spune: că suntem amenințați să *mâncăm iarba* și *scoarță de copac*, chiar și astăzi!

Profesor savant, doctor Gh Dumitrașcu introduce mai multe capitole, cu peste 120 de personalități istorice, patriarhi-donmitori de-a lungul veacurilor noastre. Astfel un capitol special este închinat scriitorilor *independenți*, care au făcut să evolueze istoria, presa și cultura românească de la Eliade Rădulescu și Nicolae Bălcescu la Titu Maiorescu, Mihai Eminescu, I.L. Caragiale și Diliu Zamfirescu - ambasador la Roma, creator al romanelor „Viața la țară” și „Tănase Scatiu”, astăzi ecranizări vestite. El a fost și primul *președinte* al Parlamentului României Unite, al Camerei deputaților după 1919, sub *Ferdinant Întregitorul*!

Un alt capitol amplu este dedicat marilor *gânditori politici*, de la Spiru Haret la Take Ionescu, I. Gh Duca, Constantin Argentoianu; și marii generali și mareșali Eremia Grigorescu, Averescu și Ion Antonescu! Până la cel mai mare *economist*: Mihail Manoilescu, inițiatorul conceptului liberal „prin noi înșine”, cu influențe până în America Latină! În rândul acestor oameni de seamă figurează legendarii Iuliu Maniu, Ion Mihalache, și scriitori, precum Octavian Goga, Liviu Rebreanu, George Călinescu și Mihail Sadoveanu.

Întreaga activitate a lui Gheorghe Dumitrașcu, vizionară, privind educația elevilor, studenților și tineretului amenințat de politicieni mediocri și corupți, postecembriști, care consideră că nu mai este nevoie de *istorie*!...este un act de maximă importanță împotriva acestui curent!

*

Un alt volum, *ieșit din comun*, este „*Mărturisirile unui mare economist și diplomat, Ioan Totu (1931 - 1992). Ascensiunea, apogeul și căderea lui Nicolae Ceaușescu*”, autor Ioan Totu.

Fost discipol și student al savantului Ioan Totu, la Craiova, istoricul Gheorghe Dumitrașcu înalță un volum de peste 700 pagini performatorului economiei moderne românești între 1974- 1989!

Savant, om politic, ministru de externe al României, Ioan Totu a creat două concepte: *Consens politic* și *Țară în curs de dezvoltare*, care au potențat afirmarea țării noastre în context internațional.

În vremea lui Ioan Totu, ca economist, au fost înființate mari întreprinderi industriale, și uriașe construcții ale României, de la Casa Națiunii la Canalul Dunărea Marea Neagră, gândit și așteptat de multă vreme. S-a ridicat Combinatul Siderurgic de la Galați, Petrochimia, s-a construit Transfăgărășanul, considerat astăzi *cel mai important drum turistic montan din lume*! O afirmație făcută de specialiștii britanici. Ioan Totu a fost o personalitate *exemplară*, după al Doilea Război Mondial, și, în același timp, fabuloasă!

Totu s-a născut în cătunul Toțești, din localitatea Oteteliș, fabuloasă și ea, pentru că de aici s-a tras numele *Cafenelei Oteteleșanu*, iubită de Alexandru Macedonski și Ion Minulescu, *visavi* de nu mai puțin celebrele cafenele Capșa și Fialkowski, toate trei lângă Palatul Telefoanelor din București, construit de americani!

Copilul Ioan Totu, pierzându-și părinții, crescut de un unchi al său a fost un elev eminent la Liceul „Frații Buzzești” din Craiova, finanțat de ministrul Gh Chițu. A devenit proverbială îndrăzneala economistului și ministrului de externe, Ioan Totu, care a trecut peste observațiile aspre ale lui Nicolae Ceaușescu, punându-și semnătura din partea României pe documentul final al Conferinței de Pace și Cooperare din ianuarie 1989 de la Paris. Ioan Totu a mai trăit, după Revoluția din 1989, doi ani scriind, adăugând mărturiile și însemnările privind *ascensiunea, apogeul, și căderea lui Nicolae Ceaușescu*...și a epocii care s-a scurs sub cârmuirea sa.

Ca economist de seamă, al nostru, studiat și astăzi în facultăți, Totu socotește că evenimentele din 1989 au fost revoluționare, nicidecum o lovitură de stat, așa cum afirmă prin *breaknewsuri* politicienii corupți și mediocri de astăzi, vorbind despre o *revoluție confiscată* și despre o *restaurație*!- nepoți nomenclaturiști ai prăbușirii comunismului.

Cele două ample volume, „Oameni și fapte din istorie” și „Mărturisirile unui mare economist și diplomat, Ioan Totu (1931-1992), ascensiunea, apogeul și căderea lui Nicolae Ceaușescu” rămân exemplare eseuri și studii, întinse pe șase decenii și jumătate ale savantului Gheorghe Dumitrașcu.

O expresie legendară este că prin Patriarhul Basarab I, inițiator al Independenței Valahiei la 1330, viețuiește și astăzi un bulevard cu nume mirific și magnific numit *Basarabia*, amintind de *strămoșia* basarabă, dinspre Moldova: Bulevardul Basarabia este astăzi și la Craiova,

Timișoara și Cluj...

În anul 2001, Profesorul Gh Dumitrașcu a fost *fondatorul* Forumului Inteligenței Râmnicului Vâlci, strălucit oraș submontan al Olteniei noastre subcarpatice.

Într-un interviu luat de publicistul Petre Cichirdan creatorului Forumului Cultural al Râmnicului privitor la pătimirile românilor de astăzi sub *restaurație*, într-o viață politică primejdioasă, în timpuri *netrebnice* (interviu luat în 2007 cu ocazia *Centenarului Răscoalei țărănești de la 1907*), acolo este reamintită faimoasa expresie a țărănilor și gospodărilor jefuiți și înfometăți, numită „explozia mămăligii”! Din acel interviu reluat acum la ediția din 2024 în „Oameni și fapte” Ed. *Meșterul Manole* și Ed. *Intol Press* observăm

că dl Petre Cichirdan a obținut o confesiune despre gândirea savantă, geometrică și echidistantă a istoricului nostru oltean și care ne demonstrează că răbdarea românilor, foamea și lipsurile nu pot fi îndurate la nesfârșit: „*Reporter*: Există învățăminte, pentru actuala generație, rezultate din evenimentele petrecute în primăvara anului 1907?

Gheorghe Dumitrașcu: Să nu se uite că răbdarea românească are margini (vezi „explozia mămăligii” din 1989 - n.n). Că la ora actuală s-au acumulat mari nemulțumiri în masa poporului provocate de interesele meschine ale clasei politice care nu a dovedit că are voința politică de a găsi *soluții* de rezolvare a stării precare în care se află națiunea română. Evenimentele petrecute în urmă cu un secol ne fac tot mai actual

adevărul, pe care ni l-a arătat Revoluția din Decembrie 1989. Cei ce vor să cunoască psihologia poporului român, de la acest adevăr să înceapă reconstrucția, și schimbarea spre bine a Țării. Problema țărănească și 1907 au dus la reforma agrară din 1921, cea mai democratică reformă europeană care, a mișcat țara în *consensul* civilizației secolului al XX-lea. Societatea civilă nu trebuie să fie indiferentă și amorfă, lipsită de atitudine; ei i-a venit timpul să responsabilizeze clasa politică prin sporirea și stimularea gradului de reactivitate al poporului, perceput ca un semn de sănătate morală al actualei generații stractificată de nesfârșita și amarnică *tranziție*. (Petre Cichirdan. Interviul apărut în revista de cultură și analiză anuală Forum 6, iulie 2008, pp. 48-51.)”

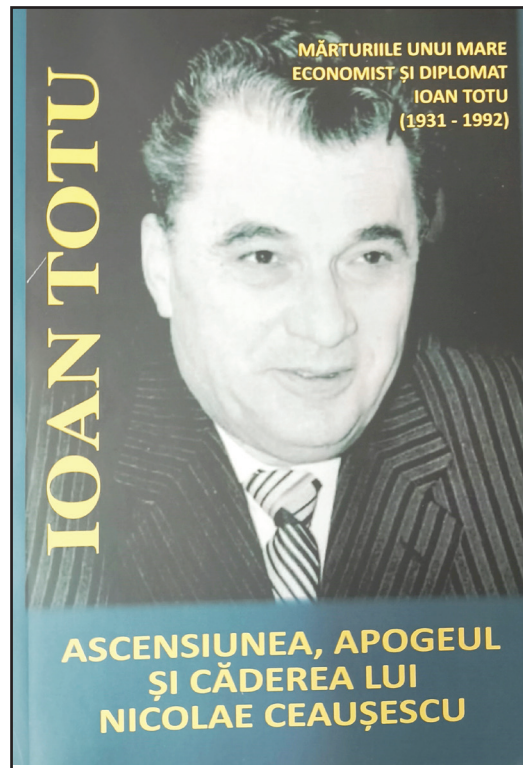
Personalitate ilustră și carismatică, Gheorghe Dumitrașcu este cunoscut și îndrăgit de toate generațiile tinere și se află, încă, în plină activitate creatoare la o vârstă înaintată și venerabilă a contemporaneității noastre.

*

Astfel stau lucrurile, azi, când am contemplat cei 35 de ani ai Independenței Republicii Moldova cu un guvern de mare nădejde și un nou ministru al economiei și dezvoltării, precum Claudiu Năsui, basarabean de la București, în vreme ce, cele patru partide românești *nu se mai înțeleg între ele*, continuând să fie demise și interimare, neobținând fondurile europene și continuând la nesfârșit criza politică. Vor apărea și luptătorii pe noi baricade, precum au fost muncitorii tineri și studenții de la Timișoara din Decembrie 1989, și de la Arad, Cluj, Sibiu, București... *Revoluționarii* au scandat cu mâinile goale, după ce armata a trecut de partea Poporului! Legea nr 341 a *luptătorilor din Revoluția Română* a fost inițiată de istoricul Răzvan Teodorescu, prieten al lui Gh Dumitrașcu; și este și astăzi studiată în toate școlile și facultățile din țara noastră, în pofida altor opinii mincinoase, mediocre și reacționare.

La Mulți Ani! Maestre Gheorghe Dumitrașcu.

Cluj, 27 august, de Sărbătoarea Națională a Republicii Moldova!

COMEMORAREA GENERALULUI PAUL TEODORESCU LA MĂNĂSTIREA DINTR-UN LEMN

Pr. Dr. Constantin MĂNESCU

În dimineața zilei de 17 ianuarie 1981, ora 9,30, trecea la cele veșnice, vegheat de maicile Mănăstirii Dintr-un Lemn, generalul Paul Teodorescu, al treilea mare ctitor, după Matei Basarab și Constantin Brâncoveanu, al acestui sfânt lăcaș. Avea 92 de ani, 6 luni și 17 zile, fiind născut la 28 iunie 1888 la Bacău. Se retrăsese la Sfânta mănăstire în luna mai 1980. Cu rigoarea care i-a caracterizat personalitatea și realizările sale, a pregătit și notat cu minuțiozitate cerințele înmormântării sale. La 29 iunie 1979 stabilește pe cei 17 colaboratori și prieteni, la care a adăugat și pe cei doi nepoți ai săi, Paul Dan și Paul Nicolae, să se ocupe de împlinirea dorințelor sale. A lăsat paisprezece precizări în varianta decesului la București, stabilind personalitățile care trebuiau să ducă mai departe tradiția conlucrării Sfintei mănăstiri cu Aviația, Marina și Regimentul 30 Gardă „Mihai Viteazul”.

Între „ultimele sale dorințe”, Generalul Paul Teodorescu a lăsat cu limbă de moarte să fie înmormântat la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde avea aprobat de Sfânta Episcopie de Vâlcea un loc de veci, loc ales și fixat în cimitirul bisericii Dintr-un Lemn de către Maica Stareță Epiharia. În legătură cu această dorință, Generalul făcea următoarea precizare: „Am ales acest loc, contra voinței familiei mele (care ținea absolut ca părinții și frații să fim cu toții împreună, în cavoul familiei de la Bacău), pentru că m-am simțit pentru totdeauna atras și legat sufletește de Mănăstirea Dintr-un Lemn (când am restaurat-o din temelie în anii 1938-1940), precum și în semn de prețuire a Soborului acestui sfânt Locaș, prin a cărui muncă istovitoare, iubire creștinească și păstrare excepțională a devenit astăzi o nestemată a Bisericii Române. Aceasta fiind dorința mea supremă, trebuie să fiu transportat și înhumat la mănăstire și nu în altă parte, decât în țara mea”. După această restaurare făcută de Ministerul Aerului și Marinei, Mănăstirea Dintr-un Lemn a devenit în mod simbolic altar de închinare pentru aviatori și marinari.

La ora actuală, la intrarea în Sfânta Mănăstire, închinătorii creștini sunt întâmpinați de un bust pe soclul căruia sunt scrise aceste cuvinte: „General Adjutant PAUL TEODORESCU. 28.06.1888 – 17.01.1981. Noul ctitor al Sfintei Mănăstiri”. Alături, se află un monument închinat aviatorilor militari de către personalul Forțelor Aeriene Române, la 20 iulie 2009. Se poate vedea, de asemenea, o placă de marmură pe care sunt scrise aceste cuvinte: „S-a așezat această placă comemorativă la praznicul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, anul mântuirii 2019, prin grija ÎPS Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a domnului Corneliu Postu, general de brigadă, directorul Statului Major al Apărării, a domnului dr. Viorel Pană, general de Flotilă Aeriană, șeful Statului Major al Forțelor Navale, a domnului Bogdan Cernat, general de brigadă, comandantul Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul” și a domnului dr. Valentin Ciorbea, profesor universitar, directorul Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu”, la împlinirea a 80 de ani de când Mănăstirea Dintr-un Lemn a devenit locașul de rugăciune al aviatorilor și marinarilor, la inițiativa noului ctitor, generalul Paul Teodorescu”. Pe această placă se află o elice de avion și o timonă, ca simboluri ale aviației și marinei. La data de 8 iulie 2023 a fost așezată tot aici o altă placă comemorativă, pe care sunt scrise următoarele cuvinte: „Recunoștință și veșnică pomenire Eroilor Unității de Gardă căzuți la datorie în toate timpurile pentru apărarea Țării și a credinței strămoșești pe fiecare după numele său înscris în Cartea de istorie a neamului. Pomenirea lor în Sfânta Mănăstire ctitorită de Generalul Paul Teodorescu, comandant al Regimentului de Gardă „Mihai Viteazul” (6 noiembrie 1928-1 noiembrie 1932), spre mântuirea sufletelor și întru credință a noastră, a celor ce îi cinstim”.

La 17 ianuarie 1981 se petrecea trecerea la cele veșnice a Generalului Paul Teodorescu. Pentru a marca acest eveniment, în ziua de sâmbătă 11 iulie 2026 a avut loc la Mănăstirea Dintr-un Lemn, un ceremonial religios și militar dedicat acestei personalități care și-a legat pe vecie destinul și numele de aceste locuri. Astfel, la ora 11,00, la mormântul Generalului aflat în fața biseriței de lemn,

Înalt Preasfințitul Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a oficiat slujba parastasului pentru Generalul Paul Teodorescu, considerat al treilea ctitor al acestei sfinte mănăstiri pentru osârdia cu care s-a ocupat de restaurarea complexului monahal, la 45 de ani de la trecerea la cele veșnice. În semn de pios omagiu, au fost depuse coroane de flori la mormânt din partea următoarelor instituții: Universitatea Națională de Apărare „Carol I”; Brigada 30 Gardă „Mihai Viteazul” și Asociația Mihai Viteazul 30 Tradiție și Continuitate și Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”. Ceremonia de comemorare religioasă de la mormânt s-a încheiat cu intonarea emoționantului semnal „Stingerea”.

Manifestările comemorative au continuat la poarta Mănăstirii Dintr-un Lemn, cu ceremonialul militar, care dovedește legătura puternică dintre Biserică și Armată. De-a lungul timpului, în ciuda vicisitudinilor vremurilor, aceasta a continuat și continuă nezdruccinată, dovadă fiind faptul că aici se află sediul Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu”. În deschiderea ceremonialului militar, Înalt Preasfințitul Varsanufie, Arhiepiscopul Râmnicului, a evocat personalitatea Generalului Paul Teodorescu la cei 45 de ani de la trecerea la cele veșnice, prin comunicarea intitulată **„Generalul Paul Teodorescu – mărturisitor al comuniunii dintre Biserică și Armată”**. Înalt Preasfințitul Sa a arătat că: „Mănăstirea Dintr-un Lemn a ocupat un loc cu totul aparte în biografia și în sufletul Generalului Paul Teodorescu. Acestei istorice vetre monahale i-a devenit binefăcător și nou ctitor, iar mănăstirea a reprezentat locul în care, după îndeplinirea unor responsabilități în cadrul Armatei Române și ca ministru al Aerului și Marinei, și-a petrecut ultimii ani ai vieții în ritmul slujbelor și al rugăciunii neîncetate, în comuniunea discretă cu obștea de maici. Legătura Generalului Paul Teodorescu cu Mănăstirea Dintr-un Lemn a început în vara anului 1938, când, în calitate de ministru al Aerului și Marinei, a vizitat-o și a descoperit ziduri slăbite de trecerea vremii, dar și durerea unei obști monahale. La începutul secolului al XX-lea, mănăstirea era afectată de greutățile și lipsurile prin care trecuse. Secularizarea averilor mănăstirești, urmată de necazurile provocate de război, precum și jertfa anilor în care monahiile sprijiniseră refugiații și orfanii de război, au făcut ca această veche vatră monahală să piardă o parte din înfățișarea sa de odinioară, rămânând însă vie prin rugăciunea neîncetată a obștii. Conștient de valoarea spirituală și culturală a Mănăstirii Dintr-un Lemn, Generalul Paul Teodorescu nu s-a limitat la exprimarea compasiunii, ci a transformat îngrijorarea în faptă. Cu energia și spiritul organizatoric care l-au caracterizat întreaga viață, a inițiat un amplu program de restaurare a chiliilor și a zidurilor de sprijin, asumând coordonarea și susținerea financiară a lucrărilor desfășurate între anii 1938 și 1940. Astfel, militari din Aviație și Marină au consolidat și restaurat mănăstirea alături de locuitorii comunei Frâncești, într-o lucrare comună, în care

disciplina Armatei s-a întâlnit cu hărnicia oamenilor locului și cu rugăciunea obștii monahale. Totodată, înțelegând că jertfa celor care apără țara trebuie însoțită permanent de rugăciunea Bisericii, Generalul Paul Teodorescu a întreprins demersurile necesare pe lângă Ministerul Culturii și Artelor și Comisia Monumentelor Istorice pentru ca Mănăstirea Dintr-un Lemn să fie recunoscută drept mănăstirea aviatorilor și marinarilor, ulterior și a Regimentului 30 Gardă Mihai Viteazul, iar în cadrul sfintelor slujbe să fie înălțate permanent rugăciuni pentru cei care slujeau sub arme. Această inițiativă avea să primească o recunoaștere deplină în luna decembrie a anului 1939”.

În continuare au rostit alocuțiuni următoarele personalități: generalul-maior Aurel-Cezar Stănciulescu, locțiitorul șefului Statului Major al Forțelor Aeriene; contraamiralul de flotilă Daniil Trică, locțiitorul pentru resurse al șefului Statului Major al Forțelor Navale; generalul-maior dr. Eugen Mavriș, comandantul de astăzi al Universității Naționale de Apărare „Carol I”, pentru că Generalul Paul Teodorescu a fost și profesor și director al Școlii Superioare de Război (1936-1937), a cărei construcție a fost ridicată din inițiativa sa; colonelul Cornel Văduva, comandantul de astăzi al Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul” – unitate ce continuă tradițiile Regimentului de Gardă, și domnul prof. univ. dr. Valentin Ciorbea, reprezentantul Academiei Oamenilor de Știință și director al Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata „General Paul Teodorescu”, care a încheiat momentul evocator al acestei mari personalități a armatei României. Domnia sa a evocat personalitatea Generalului și a prezentat revista MISIUNEA, Anul XIII, Nr. 1 (XII), 2026, proaspăt ieșită de sub tipar, care este revista Centrului de Cercetare a Conlucrării Bisericii Ortodoxe cu Armata României „General Paul Teodorescu”, în aceasta fiind publicate comunicările științifice ale participanților la simpozionul dedicat vieții și activității Generalului, sesiunea iunie 2025.

În încheiere, s-au depus coroane și jerbe de flori la bustul Generalului Paul Teodorescu din partea Statului Major al Apărării, din partea Brigăzii 30 Gardă „Mihai Viteazul”, din partea Statului Major al Forțelor Aeriene la monumentul închinat eroilor aviatori și din partea Statului Major al Forțelor Navale la monumentul închinat eroilor marinari. A avut loc apoi vizitarea cancelariei Generalului Paul Teodorescu, unde personalitățile prezente la acest eveniment au semnat în Cartea de aur a mănăstirii. Contemporanii cinstesc memoria acestui om care a fost mereu sobru, mereu corect, cu o voință de fier, în gândurile și în sufletul său aflându-se în permanență patria sa. Un om care a refuzat compromisurile și nu a acceptat nedreptățile lui Carol al II-lea și ale lui Ion Antonescu. După abdicarea regelui Mihai I, ca atâția alți militari de frunte și oameni de valoare români, a fost arestat și a pățit urgiile comuniste, lagărul de la Dunăre-Marea Neagră, Canalul Morții, și de asemenea, anii de groază de la Jilava. Dar Generalul Paul Teodorescu a murit în demnitate!

FRUNȚILE LUMINATE ALE CETĂȚII (6) MEMORIA ȘI MOȘTENIREA CULTURALĂ A SCRIITORULUI DINU SĂRARU MERITĂ MAI MULT! (II)

Gheorghe DEACONU

În prima parte a „episodului” dedicat scriitorului DINU SĂRARU am argumentat de ce apreciez că prestigiosul fiu al Vâlcii reprezintă, în mod excepțional (adică exceptând de la regula autohtoniei „frunților luminate ale Cetății”), o personalitate fondatoare și creatoare a comunității vâlcene, grație atașamentului și devotamentului său, constant și consistent, față de idealurile și interesele culturale (și nu numai) ale spațiului natal. Dintre semnele de recunoaștere, prin care vâlcenii l-au onorat, încă din timpul vieții, selectez doar două, în a căror inițiere și înfăptuire am fost nemijlocit implicat. Primul datează din mai 2000: în contextul Zilelor Culturii Populare Vâlcene, desfășurate, sub genericul, „Pridvor Vâlcean”, la Muzeul Satului din București, în prezența PS Gherasim, episcopul Râmnicului, Anton Mițaru, președintele Consiliului Județean Vâlcea, i-a decernat scriitorului, președintele Fundației Naționale „Niște Tărani”, Premiul „Dragoș Vrânceanu” acordat de Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradiției și Creației Populare pe anul 1999 (vedeți imaginea atașată), „pentru a onora credința și fapta prestigiosului fiu al Vâlcii întru consacrarea ținu-tului său natal ca un spațiu fecund al culturii naționale, generoasă deschidere a intelectualului de elită către lumea țărănească și temerara operă a cărturarului patriot de renaștere a civilizației rurale românești pe temeiul tradițiilor și valorilor ei perene.” Al doilea s-a derulat în ianuarie 2002, la Episcopia Râmnicului, când Dinu Săraru a fost sărbătorit ca tânăr septuagenar. Darul Instituției Prefectului și al Consiliului Județean: Premiul de Excelență în Cultura și Arta Vâlceană (primul laureat al acestui premiu: teologul și scriitorul Bartolomeu Valeriu Anania). Darul Direcției Județene pentru Cultură: „Râmnicul meu” – versiunea editorială a conferinței susținute de scriitor în decembrie 2001, publicată în cadrul programului „Vâlcea în spațiul spiritual național” (ciclu inaugurat de acad. Răzvan Theodorescu). Semnele de cinstire a omului de cultură s-au multiplicat, în ultimele sale decenii de viață, grație, mai ales, Arhiepiscopiei Râmnicului, din inițiativa și cu binecuvântarea IPS Gherasim și, apoi, a IPS Varsanufie.

Iată de ce primul gest local relevant de omagiu din postumitatea prestigiosului fiu al Vâlcii a fost așteptat cu vădit interes și a generat un eveniment de largă rezonanță, prin implicarea Fundației Naționale „Niște Tărani”, cea mai valoroasă (și durabilă, sperăm) ctitorie spirituală a scriitorului. Evenimentul a fost prilejuit de inaugurarea PASAJULUI CULTURAL (aceasta ar trebui să fie titulatura reală, completă a locului, spre a-i sublinia semnificația de virtual „topos cultural”) „DINU SĂRARU”. Nu am fost prezent la manifestare, pentru că nu am fost invitat, și nu am fost invitat de organizatori pentru că „memoria culturală” e foarte scurtă, ignorându-se faptul de istorie culturală că, și înainte de 1989, și după, m-am aflat printre cei mai apropiați colaboratori localnici ai scriitorului, așa cum, cred că a reieșit, convingător, din prima parte a „episodului” de față. Fără îndoială, inițiativa Municipalității de a se gândi la permanentizarea numelui Cetățeanului de Onoare al Râmnicului este remarcabilă. Dar, de la proiectie la materializare, drumul s-a dovedit, și în acest caz, expedit, superficial. O consultare mai largă, aprofundată, a comunității culturale (așa cum s-a procedat, spre exemplu, în 1999, când s-a pus problema desemnării Ocrotitorului spiritual al Râmnicului) putea contura o opțiune mai inspirată. Da, înțeleg, este „kilometrul zero” al Râmnicului, da, de acord, este locul cel mai circulat din centrul orașului. Totuși, să recunoaștem, este subteran, este subsol, este „închis” și „întunecat”... Or, Dinu Săraru a fost o personalitate „de suprafață”, „de deschidere” și, mai ales, o personalitate solară, luminoasă, de for public. Mult mai potrivită ar fi fost alegerea unui spațiu liber, deschis. În dialogul telefonic pe care l-am purtat cu acest prilej, domnul Sorin Mihăilescu, vicepreședinte al Fundației Naționale „Niște Tărani”, avea în vedere platoul din Parcul Zăvoi, unde tot Municipalitatea a amenajat o scenă în aer liber (un posibil, viitor teatru în aer liber, pe care Râmnicul nu-l are, de aceea lăudabila inițiativă a Filarmonicii de a concerta, în sezonul estival, în parcul de pe Terasă a fost văduvită de improvizarea „scenei”). De fapt, gândul devotatului colaborator al fondatorului Fundației viza o țință mult mai ambițioasă, anume că numele scriitorului ar merita atribuit unei instituții culturale, bunăoară proaspătului CENTRU CULTURAL MUNICIPAL, dacă nu cumva firma este înșelătoare, mascând o ficțiune administrativă.

Să ne mulțumim, deocamdată, cu pasajul subteran din

centru. E, totuși, mai mult decât o stradă oarecare. Dar, ca să devină un spațiu cultural, capabil să iradiază lumină (la figurat!), el necesită investiții serioase, pentru a deveni, la propriu, luminat, luminos și prietenos (fizic vorbind, este-tic!). Așa cum arată acum, pare un peron vetust de metrou. Beneficiază, într-adevăr, de cele două spații, dar și acestea trebuie să cunoască un proces de „înnobilare”. Până acum, cele două spații au fost folosite doar ca săli de expoziții. Chiar și la evenimentul evocat, într-una dintre ele, s-a amenajat o inspirată expoziție fotografică, semnată de Sorin Mihăilescu, în care privirea scrutătoare, parcă interogativă a scriitorului ne privește din toate unghiurile. Ea putea fi întregită, nu „la grămadă”, cu o expoziție tematică, fără vreo legătură cu subiectul manifestării, ci cu o expoziție similară din colecțiile locale, cu imagini din omniprezența scriitorului la evenimentele culturale de la Râmnic, de la Horezu, de la Slătioara. Dar funcționalitatea celor două spații aferente ale pasajului poate fi diversificată. Sugerez operatorilor culturali ai Primăriei să facă un exercițiu de imaginație mai liberă, curajoasă. Un spațiu poate rămâne, într-adevăr, destinat expozițiilor de tot felul (nu numai de artă). Dar celălalt ar putea deveni polifuncțional, fiind închiriat unei firme private, cu condiția să deschidă și să întrețină acolo o „cafenea literară”, dotată cu o mică bibliotecă (poate și o librărie), neapărat cu colecții de reviste, putând organiza lansări de carte și alte evenimente culturale. La rândul său, platoul central al pasajului ar putea fi amenajat ca podium de concert și, deopotrivă, ca ring de dans. Fără optimizare spațială (cu inerente investiții), profilare funcțională și programare culturală (și acestea necesitând resurse materiale și profesionale), Pasajul Cultural „Dinu Săraru” riscă să transforme omagiul datorat scriitorului într-un compromis. Tocmai de aceea, propun Municipalității, ca prim pas, organizarea unei dezbateri la care să participe: arhitecți și urbaniști, designeri, artiști plastici, scriitori și muzicieni, alți oameni de cultură – și care să contureze designul și programul acestui spațiu, făcându-l vrednic de numele acordat.

Dar memoria și moștenirea culturală a lui Dinu Săraru merită mult mai mult, ea nu se poate reduce la pasajul din centru, ea trebuie să devină o preocupare sistematică pentru instituțiile publice de cultură și asociațiile culturale, pentru toate segmentele comunității culturale de la nivel județean, municipal și local (Slătioara). În limbaj profesional, managerial, ea urmează să facă obiectul unui **program**, care să devină un atelier de promovare a identității și creativității culturale, în litera și spiritul scriitorului, o continuare a „bătăliei” pe care a purtat-o scriitorul, în viață fiind. „Testamentul” cultural pe care ni l-a lăsat președintele Fundației Culturale „Niște Tărani” este generos. L-am regăsit pe afișul ce deschide expoziția fotografică din „pasaj”: Festivalul Internațional ECO-ETNO-FOLK FILM”; Festivalul Național de Teatru „Niște Tărani”; Târgul Ceramicii Populare Românești „Cocoșul de Hurez”; Universitatea Țărănească; Arhitectura satului românesc; Sănătatea Țăranului Român; Simpozionul Internațional „Civilizația Rurală 2020” – iată câteva dintre proiectele inițiate și derulate de Fundație, componentele celui mai curajos și complex program de renaștere a civilizației rurale românești din perioada postdecembristă, inspirat din Școala Sociologică de la București, edificată și condusă de Dimitrie Gusti.

Principiul călăuzitor al acestei inițiative a fost acela, gustian, al „științei în acțiune”, adică al fundamentării științifice a acțiunii culturale. Inevitabil, în acest proces de construcție culturală, a fost și destulă retorică, și nu întotdeauna reprezentarea valorică „la vârf” a avut o „bază” acumulată. Dar faptul că, ani de zile, procesul de implementare a acestui program de anvergură și rezonanță națională a avut în Vâlcea, în satul vâlcean (în speță, Slătioara), principalul său eșantion (cercetat ca atare de echipe multidisciplinare), ne onorează, dar ne și obligă. Activitatea desfășurată de Fundația Națională „Niște Tărani” la Slătioara așteaptă să fie investigată și evaluată, în beneficiul profesional și managerial al comunității vâlcene.

Iată de ce, pentru a contura dezirabilul program de cultivare a memoriei și de valorificare a moștenirii culturale a lui Dinu Săraru în spațiul vâlcean, primul meu gând se îndreaptă spre strategia Fundației Naționale pentru

Civilizație Rurală „Niște Tărani”. Dacă am înțeles bine din cronica evenimentului inaugural al „pasajului”, conducerea Fundației a apelat, în principal, la cooperarea Municipalității și a Arhiepiscopiei – cele două puteri „istorice” ale Râmnicului, aflate, potrivit aserțiunii lui Nicolae Iorga, într-o competiție deschisă, benefică. Evident, și președintele fondator recunoștea și capacita rolul, aportul și prestigiul acestora, dar activitatea Fundației s-a bazat, concret, constant, pe colaborarea cu instituțiile publice de cultură, începând cu Casa Țărănească de Cultură Slătioara și culminând cu instituțiile județene și municipale de cultură, care au venit în întâmpinarea Fundației cu un parteneriat real, activ și loial. Sugerez conducerii Fundației Naționale să reînvie acest parteneriat creativ, implicându-le în derularea componentelor vâlcene ale programului național, începând, poate, cu reactivarea filialei locale a Fundației de la București. Experiența performantă a filialelor altor două organizații centrale – Uniunea Artiștilor Plastici și Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – poate servi drept argument și exemplu. Detaliez:

1. **Direcția Județeană pentru Cultură**, ca serviciu deconcentrat al Ministerului Culturii, cu o funcționalitate profilată, în ultimele decenii, pe gestionarea problematicei patrimoniului cultural național, poate fi un aliat puternic al Fundației Naționale „Niște Tărani”, a cărei rază de acțiune, în Vâlcea, acoperă cel mai bogat areal patrimonial din Vâlcea, inclusiv existența a două bunuri culturale recunoscute de UNESCO pe plan mondial: Biserica Mănăstirii Hurezi, ctitoria Voievodului Martir Constantin Brâncoveanu, ca monument de arhitectură, și Ceramica de Hurez, ca element

reprezentativ de patrimoniu imaterial. Urgența zero a acestui parteneriat dezirabil o constituie determinarea și sprijinirea Primăriei Horezu de a eradica fenomenul de kitsch și subcultură care „a înflorit” la intrarea în orașul Horezu, sub stindardul „libertății de creație”, de fapt al libertății de a profita de autenticitatea și valoarea ceramicii de artă, și care este o permanentă amenințare a statutului acesteia de bun cultural UNESCO. Din acest punct de vedere, chiar și supravegherea mai severă a producției selectate și acceptate în incinta Târgului Ceramicii Populare Românești „Cocoșul de Hurez” se impune cu necesitate.

2. **Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale**, ca instituție de specialitate, poate redeveni principalul partener al Fundației Naționale „Niște Tărani” în implementarea tradiției identitare și creatoare de valori în același spațiu generos. Reluarea și permanentizarea ofertei culturale a Centrului de a transforma, o dată pe an, Casa Țărănească de Cultură de la Slătioara într-un atelier al patrimoniului viu al artei populare din Vâlcea, în dialog cu expresiile culturii scrise și ale creației culte, merită oricâte investiții și resurse, cu atât mai mult cu cât Slătioara poate fi o destinație semnificativă pe circuitul turistic Râmnicu-Vâlcea – Târgu-Jiu.

3. **Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu”**, ca instituție de specialitate pentru conservarea patrimoniului cultural mobil, poate fi partenerul ideal al Fundației Naționale „Niște Tărani” pentru a acorda asistență profesională Casei de Cultură „Constantin Brâncoveanu” spre a transforma Galeria de Artă Populară Contemporană într-un Muzeu Național de Ceramică Tradițională, cu atât mai necesar cu cât obiectivul beneficiază, în prezent, prin grija Primăriei Orașului Horezu, de o nouă investiție în cartierul Olari.

4. **Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”** ar putea face și pentru scriitorul Dinu Săraru ceea ce a făcut pentru scriitorul Constantin Mateescu: publicarea, cu sprijinul Consiliului Județean sau/și al Primăriei Municipiului, o ediție completă de SCRIERI. Nu cred că moștenitorii drepturilor de autor ai prozatorului s-ar opune la realizarea unei asemenea ediții, în tiraj semnificativ, destinată bibliotecilor județene din țară, bibliotecilor publice și școlare din Vâlcea. În plus, Biblioteca Județeană, împreună cu Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale și Societatea Culturală „Anton Pann”, ar putea iniția și derula un concurs de proză și publicistică sub genericul „Dinu Săraru”.

5. **Cele două teatre din Râmnic** – Teatrul „Anton Pann” (finanțat de Consiliul Județean) și Teatrul Municipal „Ariel” –, cu mari datorii față de cultivarea dramaturgiei autohtone (au trecut câteva decenii de când, amândouă, au concurat pentru promovarea „teatrului imaginativ” al lui Doru Moțoc) ar putea include în repertoriul stagionar dramatizări ale romanelor scriitorului.

Toate aceste proiecte (și lista lor rămâne deschisă) ar putea să mențină vie, creatoare memoria lui Dinu Săraru, care merită mai mult decât o „firmă”, o „trecere”, merită să redevină o instituție creatoare de cultură, așa cum a fost, o viață, scriitorul însuși.

ȘCOALA GIMNAZIALĂ ȘI GRĂDINIȚA DIN MIHĂEȘTI - MĂGURA POARTĂ NUMELE LUI ALEXANDRU POPESCU MIHĂEȘTI

Gheorghe JIANU

Sunt oameni care nu lasă în urma lor doar simple amintiri, ci adevărate catedrale ale spiritului și culturii. Profesorul universitar dr. Alexandru Popescu-Mihăești a transformat dragostea pentru limba română și educație într-un destin, iar astăzi, comunitatea unde s-a născut și pe care a iubit-o atât de mult îi întoarce recunoștința, așezându-i numele pe frontispiciul viitorului!

Luni, 7 septembrie, va rămâne o dată de referință în istoria culturală și spirituală a comunei Mihăești. Într-un cadru solemn și profund emoționant, marcat de debutul noului an școlar comunitatea locală a înfăptuit un act de profundă recunoștință și justiție culturală: Școala Gimnazială și Grădinița din satul Măgura au primit oficial numele fiului spiritual al acestor meleaguri, reputatul filolog, psihopedagog și profesor universitar dr. Alexandru Popescu-Mihăești.

Evenimentul a îmbinat bucuria unui nou început pentru sutele de elevi din localitate cu recunoașterea valorilor academice care s-au zămislit în acest spațiu. Întregul demers a prins viață datorită unei nobile inițiative civice și culturale semnate de mine, jurnalistul Gheorghe Jianu, administratorul publicației A.Z.I. Râmnicu Vâlcea.

Aici nu este vorba de o laudă de sine ci de o responsabilă obligație morală față de cel ce mi-a insuflat modul de a percepe viața și valorile ei. Am conceput acest proiect încă de cațiva ani când mă bucuram de prezența sa în existența noastră dorind să-i fac o surpriză de care să se bucure acolo unde este!...că, cei care conduc locul unde s-a născut îi vor acorda această recunoștință. Am găsit până la urmă înțelegere la actualul primar al comunei Mihăești domnul dr. Constantin Bărzăgeanu, căruia i-am propus și am susținut neobosit cele două proiecte de hotărâre, transformând un vis de prețuire într-o realitate palpabilă pentru comunitate.

Trebuie musai să adaug că a fost inaugurată „Grădinița pentru copii cu program prelungit” (un asamblu nou) la data de 7 septembrie a.c cu dotări de ultimă generație, care va purta același nume ca al Școlii Gimnaziale...numele ilustrului profesor. Tot cu această ocazie a fost oferit fiicelor titlul onorific de Cetățean de Onoare Post-Mortem al

comunei Mihăești. Distincția a fost primită cu profundă emoție de către fiicele prof. univ. dr. Crinuta Popescu și sora Liliana Codruța Foday, cele care continuă cu demnitate tradiția academică și culturală a familiei. Un dascăl de geniu întors la rădăcini prin puterea presei și a administrației. Alexandru Popescu-Mihăești a fost un reper neclintit al literelor și filologiei românești, un mentor desăvârșit și un om care nu și-a uitat niciodată originile. Prin atașarea numelui său pe frontispiciul Școlii din Măgura, unitatea de învățământ își definește o identitate nobilă, oferind noilor generații un model real de urmat.

De reținut că Alexandru Popescu-Mihăești a făcut primele patru clase primare la Școala Măgura construită în anul 1876, construcție ce se află încă în curtea Școlii, grație griiei purtată acestei mărturii de către administrația comunei și corpul profesoral de aici. A fost un argument în plus ca școala să-i poarte numele.

„Rămâne un moment istoric local ce va dăinui peste generații, dovedind că nu ne uităm valorile inestimabile, ca în cazul de față ale învățământului. Prin acest demers, născut din spiritul civic al presei locale și asumat de comunitatea

comunei, nu doar că cinstim memoria unui dascăl uriaș, dar le oferim copiilor noștri un patronaj spiritual de excepție. Profesorul Popescu-Mihăești a demonstrat prin întreaga sa viață, că, de la sat se poate porni spre cele mai înalte culmi ale culturii universitare”, s-a evidențiat în cadrul festivității, precum și faptul că a plecat de la învățător trecând prin toate filtrele sistemului de învățământ, atingând treapta cea mai de sus a învățământului universitar. Decizia de a atribui numele distinsului profesor coincide cu o perioadă de modernizare a infrastructurii școlare din comuna Mihăești, transformându-se într-un adevărat etalon regional pentru investițiile în educație. Prezenți la eveniment, apropiații, oficialitățile, cadrele didactice și membrii comunității au aprins făclia neuitării, transformând festivitatea de deschidere a școlii într-o lecție vie de istorie locală, demnitate și respect pentru valorile intelectuale. Este imperios necesar să amintesc faptul că cele două fiice au donat cărți cu spectru școlar și academic, realizate de către Alexandru Popescu Mihăești. De acum înainte, elevii din Măgura nu mai pășesc doar într-o instituție de învățământ, ci trec pragul unei școli cu nume de cărturar...

12 Septembrie 2026

ALEXEI MATEEVICI – IUBITOR DE CARTE ȘI LIMBĂ ROMÂNEASCĂ

Cristian Ovidiu DINICĂ

Alexei Mateevici s-a născut la Căinari, județul Tighina din Basarabia, la 28 martie 1888, în familia preotului Mihail Mateevici și a Nadejdei Neaga. A făcut clasele primare în satul Zaim, Școala parohială și Seminarul de Teologie din Chișinău, 1902-1910. Fidel sufletului românesc, cu vocea blândă și sfatul înțelept, preotul și poetul Alexei Mateevici a înșuflețit inimile celor din jurul său cu iubirea sa pentru tot ce înseamnă tradiție și grai străbun.

Nichifor Crainic, apropiat al poetului Alexei Mateevici, îl prezintă cu următoarele cuvinte: Pe părintele Mateevici l-am cunoscut la Iași, în 1917, vara. Parcă îl văd și acum; bărbat voinic, spătos și rumen, în anterioru cenușiu muscălesc, cu o barbă apostolică blondă, vorbind răspicat o moldovenească (română) peste care se simțea un ușor accent rus, dar avea în cuvinte și în zâmbet o blândețe impresionantă, care te-nprietenea fără zăbavă.

A. Mateevici debutează în gazeta „Basarabia”, în 1910, cu o proză tradusă din Cehov și cu schița „Toamna”, inspirată din viața basarabeană. Colaborările cu presa scrisă au continuat în „Viața Basarabiei”, „Luminătorul”, „Cuvânt moldovenesc” ș.a., în care a publicat versuri originale, studii de etnografie și folclor, de istorie, filozofie și de teologie, precum și traduceri din A. K. Tolstoi, S. I. Nadson, G. R. Derjavin, M. Lermontov, A. S. Pușkin.

În 1910, fiind sef de promoție al Seminarului Superior de Teologie, a fost trimis bursier la Academia Teologică a lui Petru Movilă de la Kiev. Iubirea sa pentru limba părintească îl determină să citească cu pasiune operele scriitorilor români, pe care le parcurge cu freneză. La Kiev se împrietenește cu alți studenți basarabeni și înființează „Societatea Culturală Deșteptarea”.

După absolvirea Academiei în 1914, este hirotonit preot și numit profesor de limba greacă și pastorală la Seminarul Superior din Chișinău. Publică în „Kișineovkie eparhialnie vedomosti” studiul lingvistic „Momente ale influenței bisericești asupra originii și dezvoltării istorice a limbii moldovenești”, precum și articolele „Motive religioase în credințele și obiceiurile moldovenilor basarabeni”, „Bocetele funerare moldovenești”. În nr. 12, 13, 19, 22, 23 ale revistei mai sus amintite vede lumina tiparului articolul „Schiță a traducerilor moldovenești religioase și de trai”, iar în „Luminătorul”, studiul „Mitropolitul Gavril Bănulescu-Bodoni”.

În 1914 se căsătorește cu Teodora Borisovna Novitschi. În 1916, la cererea sa, este trimis în primul război mondial pe frontul românesc și ajunge la Mărășești. Aici se bucură de aprecierea soldaților români pe care căuta să-i înțeleagă și să-i sprijine.

Perioada formării și maturității sale este supusă unor puternice frământări istorice în care imperii se destramă și state noi își cer dreptul la existență. Pe acest fundal al revoluțiilor sociale și al transformărilor istorice, se implică în transmiterea și perpetuarea limbii române.

Cu poemul „Limba Noastră”, compus cu ocazia inaugurării cursurilor pentru învățători, în iunie 1917, cu doar două luni înainte de moartea sa prematură, Alexei Mateevici rămâne în istoria literaturii ca o mare speranță căreia îi s-au tăiat prea devreme aripile.

Deși opera sa poetică include doar patruzeci și trei de poeme, decesul autorului survenind la nici 30 de ani, pe 26 august 1917 din cauza tifosului exantematic, opera sa călătorește peste veacuri ca dorință de iubire a limbii pentru generațiile viitoare.

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE...

„Dacă Timpul ar avea frunze...ce Toamnă!”
(Nichita Stănescu)

Mihai MUSTĂȚEA

Și totuși vine Toamna, ard pe crengi gutui și aerul se-mbată cu miros de tămâioasă: „O voce ieri din adâncuri s-a-nălțat/amară, amară, amară./Îngeri mulți murind și -au lăsat/lutul în țară./ Un semn pe sub cer s-a dat/în cercul înșelăciunii./Apoi spre Saturn au plecat/vântul, lăstunii.” (Semnal de Toamnă-Lucian Blaga)

1 Septembrie este prima zi din lună a calendarul biblic (Începutul Anului Bisericesc) și sărbătoarea Sfântului Simion Stâlpnicul. Dacă anul laic începe la 1 ianuarie, anul ortodox pornește de la 1 septembrie. Rădăcina acestei diferențe se află în calendarul ebraic. În anul 325, la Sinodul I Ecumenic de la Niceea, Sfinții Părinți au stabilit oficial 1 septembrie ca începutul anului bisericesc. O zi a păcii, a împăcării. Un vechi proverb spune: „Cum îți așterni anul bisericesc, așa vei duce.”

Denumirea populară este Răpciune și face referire la răcirea timpului, ca în zicala: „În luna Răpciuni/ Cad copiii pe tăciuni”.

Cu bună voie, vom citi revistele și vom alege.

Prima zăbavă la Curtea de la Argeș. Academicianul Gheorghe Păun scrie editorialul „Normarea ca scop în sine”. Credeam că această meteahnă e însușire națională, dar ea a ajuns la dimensiuni continentale. Există o fervoare normativă la vârful Comunității Europene, de la orice la orice. Dar insistența la normare duce la excese. Și este citat Tocqueville: „excesul de reglementare socială produce exces de frustrare socială.” În continuare, editorialistul ne expune explicația care este simplă. Excesul de normare este de criticat. Domnul Eminescu scris-a la Toate-s vechi și nouă toate: „Însuși numele Basarabia țipă sub condeiele rusești. Căci Basarabia nu însemnează decât Țara Basarabilor, precum Rusia înseamnă țara rușilor, România țara românilor... Cu sabia n-a fost luată însă nici Bucovina de austrieci, nici Basarabia de ruși, ci prin fraudă”. (Timpul, 1 martie 1878) „Omul de tinichea” al lui Horia Bădescu ajunge, în episodul al patrulea, la „Condiția umană” și raporturile ei cu acesta. La Homo sapiens, Alexandru Mărchidan notează un comentariu pe marginea cărții-eveniment: „Exilul versus Utopia”, de Dan Anghelescu un „Răspuns în fața utopiei.” O valoroasă carte incomodă, carte pe alocuri atât de incomodă, încât recenzorii vor evita să facă trimitere la subiecte. Ioan Roxin e preocupat de „Ce pare să gândească Inteligența artificială.” Această revoluție informațională ar fi a patra, după filosoful italian Luciano Floridi. Mai citim: Ioan Șt.Lazăr- „Miorița, o lectură deschisă”; Theodor Codreanu- „Cugetările tinereții-1972”; Nicolae Mareș- „Nicolae Iorga și Polonia”; Mihnea Munteanu- „Vin dintr-o țară mică, dar cu inimă mare”; Dan D.Farcaș- „Divagații filosofice”; Eugenia Tofan- „Acad.Teodor Furdui”; Nicolae Badiu- „Erudit fără să fie pedant”; Raia Rogac- „De vorbă cu Tudor Palladi”; Diana Ețco- „O cronică spirituală a timpului”; Ella Râpeanu- „Petrul Cărare” ; Eufrosina Otlăcan - „Profesorul Ion P. Elianu”; Marin Iancu- „Octavian Goga, poetul și gazetarul”; Varujan Vosganian- „Îngemănarea credinței și literaturii”; ÎPS Calinic Argeșeanul- „Andrei Șaguna la Argeș” ; Pr. Nicolae Moga- „Vizita Episcopului Atanasie în parohiile de pe Valea Lotrului”; Crina Zărnescu- „Între fascinație și verdict, capcanele interpretării”; Rodica Bretin- „Ultima poveste din o mie și una de nopți”; Florian Copcea- „Meditațiile lirosifice ale lui Valeriu Matei”; Radu Ștefan-Vergatti- „O carte necesară”; Mihai Mustățea- „Nicolae Drăghici: Introducere în lirica neomodernistă”; Mihai Călugărițoiu- „Analistul Moș Pelică”; Radu Botiș- „Între dor și destin”; Nicolae Melinescu - „Milintantismul patetic”; Paula Romanescu- „Ca o frunză de arțar Pământul”; Mihai Sporiș- „Vâlva...fâlfâind”; Olga Porumbaru- „Anton Baraschi. Repere ale conștiinței în Geografia Spirituală”. Să tot citim!

Editorialul lui Ovidiu Pecican ,din revista Steaua, nr.8, aduce „Europa la noi acasă”. Istoricul literar Mircea Popa revine cu studiul „Nicolae Cartoian și istoria literaturii Române vechi.” Adrian Popescu îi declară lui Daniel Moșoiu că „Poezia se naște dintr-un șoc estetic sau moral, dintr-un cutremur interior”. Nu știm dacă toți poeții trebuie să fie zgâlțâiți de seisme pentru a scrie versuri. Cassian Maria Spiridon ne trimite versuri „Dintr-o haltă părăsită.” Întrebându-l Ovidiu Pecican pe Dan Gulea, ce a mai rămas de spus despre Caragiale, după Șerban Cioculescu, află că marele comic nu stă în lumină: „Caragiale se află într-un con de umbră”, iar Rodica Lăzărescu este fascinată de „Nicolae Gheran- bătrân și balcanic.”

De la Cluj la Iași, pentru Convorbiri literare. La Atitudini, Cassian Maria Spiridon continuă serialul „G.lbrăileanu în paginile dedicate lui Eminescu”.Sunt articole publicate de G.lbrăileanu în reviste, cu prioritate în Viața Românească. Paginile dedicate operei eminesciene îl situează între primii mari eminescologi și ca moment al scrierilor, dar nu mai puțin al nivelului axiologic de necontestat. George Motroc îl întreabă (și noi) pe Laszlo Alexandru: „De ce să mai citim Divina Comedie?” Cultura funcționează astfel. Dacă vrem să spunem ceva, avem în primul rând datoria de a ști ce s-a afirmat înaintea noastră. Ne suim pe umerii uriașilor, cum zicea Umberto Eco, reluând o zicală medievală, și poate că vedem ceva mai departe decât ei. Ioan- Aurel Pop susține o lecție de istorie în „Un fragment de imn românesc: Mihai, Ștefan, Corvine.” O lecție similară, iscată de lectura cărții „Prima aventură europeană a românilor”, de Ioan Avram Mureșan, un politician țărănist reconvertit în istoric, citit de Ion Papuc. Gheorghe Grigurcu scrie neobosit și e decis „A înainta prin această clipă”. Ion Hadârcă este convins că este scriitorul „Constantin Stere-precursor al nuvelisticii GULAG-ului.” Stere a intuit și a fixat în textele sale mecanismele intime ale strivirii ființei umane, oferind literaturii române și celei universale o premoniție artistică de o tulburătoare exactitate. Un precursor strălucit al literaturii GULAG-ului. Același infern carceral este evocat de Daniel Cristea-Enache, în cronica literară: „Posteritatea unui fost deținut politic: Ion D. Sîrbu.” Ștefan Mitroi se pregătește de moarte...În poezie. Și în gând. În poezia sa toți morții învie. Sunt în același timp și morți și vii. Martorul acestei metamorfoze este Ioan Lascu și cronica „O moarte care stă pe loc.” Cităm: „les dimineața în pragul casei/și încep să mă caut. Pe unde oi fi eu în lumea aceasta?/Sunt zile în care nu mă găsesc deloc./ Te pomenești că nici nu m-am născut, îmi zic. “ Incomodul Cezar Ivănescu, ins orgolios și inevitabil polemic și risipind cuvinte grele, atacuri și laude; trăia într-o poezie. Îl reînvie Adrian Dinu Rachieru în comentariul „Cezar Ivănescu-85. Poezia ca soteriologie.” Gellu Dorian treaz scrie „Eminescu așa cum l-am visat.” Angela Marinescu, unul dintre cei mai importanți poeți români ai perioadei postbelice, o personalitate puternică a literaturii noastre contemporane, ar fi împlinit în miezul acestei veri 85 de ani: „Autoportretul unei aristocrate antielitiste” îl desenează Constantin Coroiu. Nu-l uităm pe Valentin Talpalaru și comPRESA REVISTELOR .

La 1 iulie, Contemporanul a bifat 145 de ani de existență. Ultimul număr, în loc de editorial, Nicolae Breban emite cateva observații la tema „Marea ideologie a Europei.” Iată una sau prima: „... a vorbi azi, chiar și în spațiile mai largi ale Europei Răsăritene de acest...Ego, pare de-a dreptul ciudat. Dacă nu de-a dreptul: incorect politic! A vorbi de aspirația, dacă nu de dreptul fiecărui cetățean liber al continentului de a-și cunoaște, pătrunde sau de a-și descoperi pur și simplu adâncă-i identitate umană, cu o uimire ce uneori se apropie de o stare de real farmec...” Ne spune Breban ceva nou?! Am traversat până-n ‘89 vremuri, vremuri... Una gândeam, bașca vorbeam. Era teama denunțării. Oricine putea fi un denunțător. Și Mircea Platon este în „Reacțiuni conspirative”. Veți afla multe pe care unii n-ar fi vrut să le știe, sau să le știm. Noi și Europa, ne amintește Mirel Taloș „Toți suntem greci!” Este evident că Grecia este leagănul Europei. Un studiu comparativ despre „Măsurile discriminatorii în lume înainte de 1945” publică Ioan-Aurel Pop. „Mirel Taloș este temerarul care încearcă o reconstituire. Romanul său, Fețele puterii, este unul polifonic, în care vocile intră totuși într-o polaritate a ceea ce autorul consideră a fi drama existențială a acelor ani: călăii și victimele”- context din cronica „Scurtul drum al democrației către dictatură”, de Maria-Ana Tupan. Biografia lui Sîrbu ne oferă acces la această realitate subterană a detenției politice din „lagărul socialist”. Daniel Cristea-Enache citește „Jurnalul unui jurnalist fără jurnal” și vrea să dezlege enigma: este Ion D.Sîrbu „Un dușman al poporului?” El este un om de stânga, un comunist întemnițat în regimul comunist și un fiu al clasei muncitoare condamnat de regimul ce pune în centru clasa muncitoare. La cărți, cititorul Iulian Boldea eseizează: „Constantin Țoiu. Conștiință și istorie.” Pentru Constantin Țoiu, istoria are un aspect labirintic, iar dinamica ei are ecouri adânci în conștiința personajelor. Din Germania, Christian W.Schenk trimite epistola „Patru bisturie contra vatei culturale.” Scrie despre patru feluri de a nu minți. Rilke, Benn, Arghezi, Bacovia. Patru nume. Patru instrumente. Patru tăieturi. Nu se aseamănă între ei decât prin refuzul aceleiași imposturi. A judeca trecutul prin prisma mentalității contemporane, făcând abstracție de contextul istoric și politic al acelor vremuri, este, după opinia multor gânditori și oameni de cultură, o

atitudine discutabilă. Este rezumatul corespondenței din Israel de la Delia B.Iacob: „Legea Vexler.” Și „Oare modul în care se aplică, fără discernământ, legea Vexler servește cauzei evreiești sau are un efect de bumerang?” Mai mult discernământ în această misivă din Israel decât la Arad și Iași în România!!! Din Franța, Victor Ravini trimite o scrisoare cu esul „Trecerea de la profan la sacru în Miorița.” Scrisori cu substanță.

De la revista cu mulți ani la...Luceafărul de dimineață este dedicat literaturii tinere. Textele critice vizează, cu precădere, cărți scrise de autori tineri. În numărul din august, cronica literară de Horia Gârbea este despre romanul „Hemiptera” de Andreea Răsuceanu. Sunt publicate și o sumedenie de recenzii: Horia Pătrașcu analizează „Dialogul unui filosof cu o cioară” de Dorian Furtună; Andreea H.Hedeș: „Valea săpunului”(versuri) de Andrei Zbârnea; Maria Dobrescu: „Cioburi și delicatose” de Maria Grădinaru. Cititorii revistei vor întâlni și alte prezentări în această publicație dedicată tinerilor cu veleități literare.

Ramuri din august este ilustrată cu lucrări din expoziția „Blendea-O istorie vizuală”. În loc de editorial, Gabriela Gheorghisor schimbă condeiul critic și vizitată de (sau în vizită la) muze, publică poezie cu un titlu frapant: „Memoria mea e un câmp radioactiv.” Decupăm un fragment: „... fiindcă din cap pornesc toate patimile, /mai întâi mi-am imaginat mirosul reavăn de pământ după ploaie, /apoi l-am uscat cu pielea ta arămie, /în care piatra a fost inundată de fluidul auriu din venele zeilor. / De câte ori mă aplec să-ți sărut fruntea, /cad mereu în aceeași biserică/în care am atins fruntea umedă a morților mei...” La laptopul de hârtie, un „Monsieur Bovary”; recitind romanul, Cătălin Pavel notează „câteva gânduri”(așa nimicește Flaubert orice lucru, punându-l între ghilimele). Ele sunt în număr de șase și, în încheiere, câteva vorbe despre coperta miilor de ediții, în toate limbile, ale acestui roman „Madame Bovary”. Pe copertă s-ar potrivi mai bine un portret de cuplu al unui pictor neîndurător, doar că aflat într-o zi ceva mai îngăduitoare. O imagine în care să apară atât personajul principal al cărții, cât și partenerul. Mda! La răzlețe, Gheorghe Grigurcu este la al treilea episod din „Timp-ul critic”. La semnal(e), Nicolae Prelipceanu cu „dar năravul, ba” se asociază temei editorialului din numărul trecut: boala autorlâcului. La focus, Cristian Pătrășconiu ne supune la un test: „2+2.Excelente”. Adică doi autori români: Bogdan-Alexandru Stănescu- „Peștii cubanezi” și Radu Paul Gheo- „Viața de după carte” și alți doi autori străini: Francesca Michalska- „În numele vieții” și François Kersaudy- „Zece chipuri ascunse ale comunismului.” Mihai Ghițulescu citește cartea lui Radu Carp- „Tehno-populism” pentru articolul (și pentru noi): „Despre concepte și algoritmi.” În pagina următoare, i se alătură Călin Vlasie cu „Viitorul literaturii. Spre o nouă poetică a creației în epoca post-algoritmă (I). Sigur, distanța de la poet la profet este doar o literă. Pentru cei vechi poezii erau și profeți. La gambitul lecturii, Gabriel Nedelea ne frisează cu „Romanul unei apocalipse continue”, cronică la volumul Andreei Răsuceanu- „Hemiptera”. Cartea, primul roman al Andreei Răsuceanu, este o amplă meditație asupra istoriei lichide a morții, ce a curs sau a bătut apocaliptic în ultimii două sute și ceva de ani, de la ciuma lui Caragea până în zilele noastre. Dialogul lui Robert Șerban cu Adrian Popescu este onest, și melancolic: „Nu rîd niciodată de răul altuia;mă întristează, nu mă distrează prostia”. Poetul este de o modestie neașteptată și lasă pe alții să fie atinși de gloria literară. Un poet discret, dar de mare anvergură, Adrian Frățilă, are o cronică superbă la volumul de versuri “Sicomor sădit în mare”, în acest număr, scrisă de Dan Ionescu. O mostră din „Balada calului de lemn”: „ Cu toate slăbiciunile omise/și exhibând o mimică semeață/am să strecor așa cum Ulise/calul de lemn în orice fortăreață.../Dar calul bate cu copita-numeroase vise/și ne trezim pe-a mărilor fânează”.

La Ramura traducerilor, Viorica Gligor, în cronica la cartea „Librul din Gaza” de Rachid Benzine, ne dă o veste bună: „Și totuși, cărțile pot salva lumea”.O credem și citim pe Gabriela Păsărin din „Lumea textului de atmosferă”, cronică la cartea „Strălucirea”, a norvegianului Jon Fosse, laureatul Nobel 2023. Reușește nordicul să convingă prin naturalețea discursului literar. La carnet plastic, Mihaela Velea vizitează expoziția- „Blendea-restituiri”.

Numărul dublu 7-8 al revistei Viața Românească debutează cu un editorial de zile mari. Scrie Nicolae Prelipceanu: „De Jur-împrejurul nostru, al românilor, este război. Nu mai trebuie să spun unde, că nu mă adresez celui personaj care se făcea că nu crede ce-i spunea o jurnalistă acum vreo doi ani, pe motiv că:<<ați fost acolo, ați văzut?>>” Mai rău ,spre megarău chiar, e că nici înăuntru nu e mult mai bine.

(Continuare în pag. 9)

Itinerar cultural

ASOCIAȚIA SENIORILOR

Simona Maria KIS, Senti VOICU

01 Septembrie 2026

DUPĂ O VACANȚĂ BINEMERITATĂ...

Astăzi 1.09.2026, după o binemeritată vacanță a avut loc ședința săptămânală a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea. Președintele asociației, prof. dr. Gheorghe Dumitrașcu a prezentat măsurile ce se impun, pentru realizarea la anul unui volum omagial. Au mai avut intervenții ing. dr. Mihai Sporiș și ing. Petre Cichirdan care au solicitat o atenție deosebită la întocmirea volumului, pentru a se evita greșelile apărute în alți ani!

07 Septembrie 2026

ȘCOALA DIN MIHĂEȘTI MĂGURA A PRIMIT NUMELE LUI ALEXANDRU POPESCU MIHĂEȘTI

Pe 07 09 26 la Mihăești Școala Măgura a primit numele marelui profesor, președintele, până s-a înălțat la ceruri Forumului Cultural al Râmnicului și președintele Asociației Seniorilor.

Cu ocazia aceleiași ceremonii i s-a înmănat fiicei sale, Crinuța, cadru universitar în București, Diploma de Cetățean de Onoare Post Mortem al Mihăeștilui acordată profesorului...

08 Septembrie 2026

SENIORII AU DEZBĂTUT LEGALITATEA AI

La ședința seniorilor din 08 09 26 au fost discutate aspecte legate de AI, Petre Cichirdan, prezentându-le caracterizarea AI asupra publicației Cultura vâlceană. Seniorii nu au fost prea interesați de subiect, deși vorbitorul le-a explicat că articolele, orice lucrare

IOAN ST LAZĂR – CĂRTURAR AL MEMORIEI CULTURALE ȘI SPIRIT AL VÂLCII

Al. Florin ȚENE

În geografia spirituală a Vâlcii contemporane, Ioan St. Lazăr ocupă un loc distinct prin amplitudinea preocupărilor sale și, mai ales, prin felul în care a știut să unească cercetarea academică, literatura, etnologia, pedagogia, publicistica și acțiunea culturală. Personalitatea sa nu poate fi redusă la profilul obișnuit al unui scriitor sau critic literar, deoarece activitatea lui se desfășoară la confluența mai multor domenii: folcloristică, istorie literară, teoria literaturii, eseistică, poezie, spiritualitate ortodoxă și management cultural.

Născut la 1 noiembrie 1943, Ioan St. Lazăr aparține generației intelectuale formate în ambianța filologiei românești postbelice, dar care, prin preocupări și continuitate, a reușit să traverseze epoci culturale și ideologice diferite. Sursele culturale vâlcene îl consemnează și în prezent ca pe una dintre prezențele active ale vieții literare locale, implicat în lansări de carte și manifestări culturale.

Identitatea sa intelectuală este strâns legată de școala folcloristică a profesorului Mihai Pop. Această filiație este esențială pentru înțelegerea operei sale. Ioan St. Lazăr nu privește folclorul ca pe un simplu depozit de relicve sau curiozități etnografice, ci ca pe un sistem viu de semne, structuri, motive și forme recurente. În această perspectivă se înscriu cercetările sale asupra recurenței în creația populară și asupra „gramaticii” toposurilor folclorice. El se situează astfel într-o direcție structurală și antropologică a folcloristicii, preocupată nu numai de inventarierea textelor, ci și de mecanismele profunde ale creației tradiționale.

Legătura sa cu Mihai Pop nu a rămas la nivelul admirației intelectuale. Împreună cu Gheorghe Deaconu, Ioan St. Lazăr s-a implicat în perpetuarea și valorificarea moștenirii acestei școli de cercetare, inclusiv prin îngrijirea unor volume dedicate marelui folclorist. Nicolae Constantinescu îi menționează pe Gheorghe Deaconu și Ioan St. Lazăr printre cei care au dus mai departe, la Râmnicu Vâlcea, spiritul intelectual al „Școlii Mihai Pop”.

Una dintre ideile fecunde ale operei lui Ioan St. Lazăr este aceea a recurenței creatoare. Titluri precum *Recurența în procesul creației populare. O introducere în gramatica toposurilor folclorice* și *Teoria literaturii. Recurența creatoare* arată preocuparea autorului pentru identificarea unor constante ale imaginarului și creației.

Noțiunea de recurență trebuie înțeleasă, în cazul său, nu ca repetare mecanică, ci ca revenire fertilă a unor teme, simboluri, formule și structuri, mereu reactualizate de creator și comunitate. Cultura tradițională trăiește tocmai prin această relație dintre permanentă și înnoire. Motivul se transmite, dar contextul îl schimbă; formula se repetă, însă creatorul o personalizează; arhetipul revine, dar fiecare epocă îi conferă o nouă semnificație.

În această privință, Ioan St. Lazăr poate fi citit ca un teoretician preocupat de raportul dintre tradiție și creativitate, dintre model și variație, dintre memoria colectivă și intervenția individuală.

Volumul *Călătorie de recunoaștere. Studii de etnologie, folclor și artă populară*, publicat în 2003, ilustrează aceeași pasiune pentru descifrarea structurilor culturii tradiționale. Bibliografia alcătuită de Biblioteca Județeană Vâlcea consemnează această lucrare alături de volumele sale de teoria literaturii, pedagogie, poezie și spiritualitate.

O altă dimensiune importantă este aceea de critic și istoric literar. Ioan St. Lazăr practică o critică atentă la contexte, la genealogii spirituale și la raportul dintre autor și comunitatea culturală.

Nu este un critic preocupat exclusiv de clasificări estetice. În textele lui apare adesea ideea că literatura face parte dintr-un ansamblu mai larg de valori: identitate, tradiție, memorie, credință, istorie locală și continuitate națională.

Această orientare explică și disponibilitatea sa pentru recuperarea personalităților culturale legate de spațiul vâlcean. Prefețele, postfețele și volumele îngrijite de Ioan St. Lazăr alcătuiesc ele însele o veritabilă hartă culturală. Între autorii și personalitățile cărora le-a dedicat studii ori ediții se numără Bartolomeu Valeriu Anania, Antim Ivireanul, Dragoș Vrâncăeanu și Mihai Pop.

Opera sa editorială nu trebuie considerată secundară. A îngriji o ediție, a recupera un document, a construi o antologie sau a scrie o prefață înseamnă, pentru un cărturar,

a participa direct la conservarea memoriei culturale.

În acest sens, Ioan St. Lazăr este nu numai autor de cărți, ci și constructor de patrimoniu.

Un capitol special în preocupările sale îl reprezintă personalitatea și opera Sfântului Antim Ivireanul.

Ioan St. Lazăr a revenit vreme de mai multe decenii asupra marelui mitropolit, tipograf, orator și cărturar al culturii române. Din această preocupare s-au născut cărți, antologii, studii și manifestări culturale.

Printre volumele sale se numără *Sfântul Antim Ivireanul – orator creștin* și *Sfântul Antim Ivireanul – vistierie de daruri*, precum și mai recentul volum *Perspective antimieni*, apărut în 2023 la Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului. O analiză publicată în revista „Vâlcea literară” arată că lucrarea reunește studii și materiale despre viața, opera și posteritatea culturală a lui Antim Ivireanul și îl prezintă pe Ioan St. Lazăr drept universitar, poet, eseist, publicist, critic și istoric literar, etnolog și editor.

Interesul pentru Antim Ivireanul este profund reprezentativ pentru profilul lui Ioan St. Lazăr. În figura mitropolitului cărturar se întâlnesc exact valorile pe care criticul vâlcean le cultivă: cuvântul, credința, cultura, responsabilitatea publică și slujirea comunității.

Antim devine astfel pentru Ioan St. Lazăr nu numai obiect de cercetare, ci un posibil model de intelectualitate responsabilă.

Mai puțin comentată decât opera sa științifică, poezia reprezintă totuși o componentă relevantă a personalității sale literare.

Volumul *Măiastra – poem inspirat din visul Patriarhului Constantin Brâncuși* ilustrează această disponibilitate lirică. Alegerea lui Brâncuși nu este întâmplătoare. Sculptorul oltean constituie una dintre marile figuri ale transformării tradiției în modernitate.

„Măiastra”, pasărea fabuloasă a imaginarului românesc și, în același timp, motiv brâncușian, reprezintă exact zona de întâlnire dintre folclor și artă cultă pe care Ioan St. Lazăr o investighează permanent.

Poemul poate fi privit, astfel, ca prelungire artistică a cercetărilor sale teoretice. Savantul și poetul nu sunt două personalități separate. Etnologul oferă poetului simbolurile, iar poetul îi restituie cercetătorului dimensiunea sensibilă a mitului.

Ioan St. Lazăr este și un om al școlii. Activitatea didactică ocupă o parte importantă din biografia sa, iar volumul *Limbă și comunicare în primele trepte școlare. Aspecte psihopedagogice, didactice și metodice* demonstrează preocuparea pentru formarea limbajului și pentru educație.

Pentru el, profesoratul pare să fi fost mai mult decât o profesie: o formă de transmitere a culturii.

Această vocație pedagogică se regăsește și în maniera de a face critică. Textele sale au adesea o componentă explicativă, recuperatoare și formativă. Criticul nu încearcă doar să formuleze judecăți, ci să introducă cititorul într-un univers cultural.

În aceasta constă poate una dintre caracteristicile generației sale de universitari umaniști: profesorul, cercetătorul și omul de cultură alcătuiesc aceeași personalitate.

Influența lui Ioan St. Lazăr asupra vieții culturale vâlcene depășește însă bibliografia proprie.

A fost implicat în numeroase instituții și organizații culturale, iar numele său este legat de viața Bibliotecii Județene, de activități literare și de inițiative dedicate patrimoniului spiritual al Râmnicului.

Istoricul Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” îl menționează pe profesorul Ioan St. Lazăr printre conducătorii instituției, confirmând contribuția sa directă la dezvoltarea vieții bibliotecare și culturale vâlcene.

Această dimensiune este foarte importantă. Există scriitori care lasă în urmă exclusiv cărți și există cărturari care, pe lângă opere, lasă în urmă instituții, cenacluri, fundații, colecții, publicații, discipoli și proiecte.

Ioan St. Lazăr aparține celei de-a doua categorii. În 2013 i-a fost acordat titlul de Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu Vâlcea, motivația oficială evocată în documentele publice referindu-se la contribuția sa la dezvoltarea și promovarea culturii și literaturii vâlcene și la sporirea prestigiului municipiului la nivel național.

Privită în ansamblu, personalitatea lui Ioan St. Lazăr se înscrie într-o tipologie intelectuală care devine tot mai rară: aceea a cărturarului polivalent.

El nu delimitează rigid cercetarea de literatură, literatura de spiritualitate, spiritualitatea de istorie locală sau activitatea academică de viața comunității.

Într-un asemenea model cultural, cartea nu este un obiect izolat. Ea participă la educarea comunității și la conservarea identității.

De aici provine și atașamentul constant al autorului față de Vâlcea. Deși născut în alt spațiu geografic, Ioan St. Lazăr a devenit prin operă și activitate una dintre personalitățile profund asociate Râmnicului și culturii vâlcene. O comunitate culturală nu este definită numai prin locul nașterii creatorilor săi, ci și prin cei care aleg să o slujească vreme îndelungată.

În cazul său, Vâlcea devine teritoriu de cercetare, de creație și de responsabilitate intelectuală.

Dincolo de diversitatea domeniilor abordate, opera lui Ioan St. Lazăr este susținută de o convingere constantă: cultura presupune responsabilitate.

Această idee unește cărțile dedicate tradiției populare cu studiile despre Antim Ivireanul, teoria literaturii cu activitatea editorială și profesoratul cu implicarea instituțională.

Pentru un asemenea intelectual, cultura nu este spectacol exterior, ci formă de memorie și continuitate.

În această perspectivă trebuie interpretată și activitatea sa de recuperare a unor personalități. Volumele comemorative sau antologiile îngrijite de el nu constituie simple acte festive. Ele luptă împotriva uitării.

Iar într-o epocă în care memoria culturală este adesea fragmentară și accelerarea informației împinge valorile spre efemer, asemenea inițiative dobândesc o semnificație aparte.

Ioan St. Lazăr trebuie privit ca unul dintre mediatorii

dintre cultura academică și cultura comunitară.

El aduce instrumentele filologului în studiul tradiției, perspectiva etnologului în interpretarea literaturii și sensibilitatea poetului în apropierea marilor simboluri spirituale.

În același timp, prin conferințe, lansări de carte, fundații, reviste și instituții, transformă cercetarea într-un act public.

Această mobilitate intelectuală îi conferă originalitatea. Dacă folcloristul caută permanențele culturii populare, criticul urmărește valorile literaturii; dacă istoricul literar recuperează trecutul, profesorul îl transmite; dacă poetul îl transfigurează, animatorul cultural îl introduce în viața cetății.

Aceste ipostaze converg. Ioan St. Lazăr este, în ultimă instanță, un om al continuității.

Continuitatea dintre tradiția populară și cultura modernă. Dintre Mihai Pop și generațiile care au urmat. Dintre Antim Ivireanul și actualitatea spirituală. Dintre carte și comunitate. Dintre istoria culturală a Vâlcii și prezentul ei.

De aceea, un medalion consacrat lui Ioan St. Lazăr nu poate fi numai unul literar. Trebuie să fie, inevitabil, și unul cultural, universitar și spiritual.

Opera lui dovedește că adevărul cărțurilor nu locuiește exclusiv în propria bibliotecă. El locuiește și în memoria unei comunități.

Iar Ioan St. Lazăr s-a înscris, prin decenii de cercetare, scris, profesorat și implicare culturală, în memoria durabilă a Vâlcii.

Ioan St. Lazăr rămâne, așadar, una dintre acele personalități pentru care cultura nu este numai profesie, ci destin: cercetător al tradiției, critic al literaturii, poet, profesor și păstrător al memoriei spirituale vâlcene.

DIN REVISTE LUATE... ȘI-N REVISTĂ DATE... (Urmare din pag. 7)

Adică pe-acilea, prin patrie. Și și mai rău e că nici între instituțiile care administrează România, în frunte cu președinția, nu mai e cine știe ce armonie, cine știe ce încercare de a realiza o atmosferă de colaborare." Titlul este edificator „Tribul sau situația amenință să se îmbunătățească din ce în ce mai rău.” „Economie și grandoare: Festivalul internațional Shakespeare, Craiova, 21-31 mai 2026” este un eveniment pentru George Volceanov și pentru spectatori. Tot la lumea teatrului, Alexa Visarion se alătură cu eseul „Tragica ironie shakespeariană”. Ion Bogdan Lefter neobosit continuă serialul „Ce fel de critic a fost Nicolae Manolescu. „Și fiindcă AI este la ordinea zilei, Vianu Mureșan este prezent cu un fragment dintr-un eseu „Rezistența chipului la multiplicarea digitală.” Îl citim, la remember, pe Gheorghe Glodeanu cu notațiile „M.Blecher și tentația suprealismului.” Extrem de originală, substanțial diferită de creația marilor autori ai perioadei interbelice, poezia lui M. Blecher aduce un suflu nou în lirica vremii. În 2026, revista Viața Românească împlinește 120 de ani de existență. Cu acest prilej, Daniel Cristea-Enache demarează ancheta: Viața Românească la 120 de ani. Primul răspunde Andrei Codrescu, apoi Gellu Dorian, Carmen Firan, Vasile Igna, Al.Cistelecan și Iulian Boldea. Nelipsită de la mens, Hanna Bota cu „Fragilitatea ca teritoriu uman” surprinde o stare de civilizație. În paginile revistei se dispută și un turnir de poezie. Combatanții sunt: Péter Demény, Lővétei Lázár László, Gabriel Nicolae Mihăilă, Szabolcs Szonda și Adi G.Secară. Câștigătorul turnirului:Poezia. Rătăcești cu folos prin masiva revistă.

România literară, nr.32, în prima pagină intens colorată, are două portrete, două aniversări: Mircea Bârsilă- 73 și Norman Manea-90. La puzzle, Gabriel Chifu numără „Trei moduri de a fi și de a nu mai fi.” Își propune să treacă în revistă câteva moduri în care își concep propria existență și își reprezintă lumea în general câțiva scriitori faimoși, înaintea sfârșitului, așa cum se conturează acestea în paginile lor de literatură memorialistică. A ales trei nume: Lev Tolstoi (1828-1910), Cesare Pavese (1908-1950) și un autor atipic-Giacomo Casanova (1725-1798). Semnul de carte, Gheorghe Grigurcu îl pune în „O viziune a feminității”, la volumul de versuri al Camelliei Radulian: „(W)estrogen Saga.” Poeta oferă o poezie cu o structură originală sub sigla conceptului scandinav de saga pe tema feminității. Camelia Radulian este o autoare remarcabilă a liricii noastre actuale. Cine este atins la Vasile Spiridon de „Nostalgia imposibilei întoarceri”? Condiția exilatului este la Norman Manea un dat genetic. Norman Manea se află sub semnul nomadismului. El nu mai aparține în întregime nici spațiului părăsit, nici celui de adopție, găsindu-și adăpostul în condiția de chirieș al timpului și al camerelor de hotel. Este destinul evreului rătăcitor.

Și în Observator cultural (nr.1314) sunt de reținut cele trei eseuri dedicate prozatorului nonagenar: „Norman Manea și șansa ratată a României”, de Carmenn Mușat, „Canonul în deplasare”, de Denisa Bolba și „Complexitatea ca drept fundamental”, de Claudiu Turcaș. Cartea „Întoarcerea huliganului” îl însoțește în peregrinări și în eternitate.

Cel dintâi poate fi și cel de pe urmă. Apostrof-ul din august anunță premiile revistei: Premiul I.Negoitescu-Mirela Nagât; Premiul Cornel Regman-Alice Valeria Micu și Premiul Nicolae Balotă-Vasile George Dâncu. La rubrica sa Mizele literaturii, Răzvan Voncu publică un articol interesant: „Critica: între autoritate și competență.” Un text lucid și cu o reprezentare exactă a raporturilor dintre critica literară și literatura actuală. E și un răspuns la întrebarea dacă, astăzi, critica literară mai poate sau nu să joace rolul major de îndreptar al literaturii. Ioan Cristescu în „Constantin Stere-solitarul de la Bucov” ne amintește că au trecut 90 de ani de la moartea unui mare scriitor, precursor al literaturii din infernul carceral rusesc. Deținut și deportat în timpul regimului țarist, intelectual și om politic cu o traiectorie complexă, jurist, profesor, rector al Universității din Iași, susținător al cauzei Unirii Basarabiei cu România, al doilea președinte al Sfatului Țării, C. Stere are un destin și o posteritate ieșite din comun. Zâmbim la titlul unui eseu de Mircea Moț: „Despre un individ nevricos.” Individul nevricos este Conu' Iancu. Ancheta Apostrof îl are în cercetare pe un mare poet. Cazul Octavian Goga. Citez din răspunsuri.

Ioan-Aurel Pop: „Abaterile acestor creatori de valori de la morala și legislația aflate în vigoare astăzi sunt false argumente. Nu pot să-l acuz pe cineva pentru o vină care în timpul vieții lui nu era vină.(...) O astfel de discuție arată imaturitatea culturii noastre și-spre stupoarea multora-a culturii universale. (...) Cine suntem noi să sancționăm?”

Grete Tartler sugerează o comparație cu Céline.

Pentru Ion Pop, recentul caz Goga ar trebui să avertizeze că reînviiem un iacobinism asasin, sub aspect cultural.

Lucian Vasiliu exclamă: „Alte inimi, alte plângeri” și încheie: „Cum să mă dezic de Poet?”

Gheorghe Glodeanu: „În mod firesc, cazul Goga a declanșat revolta oamenilor de cultură. (...) Cine sunt cei care decid cine merită să facă parte din memoria noastră culturală? Care sunt meritele lor? Care este autoritatea lor culturală dobândită prin operă? Își va mai aduce aminte cineva de acești justițiar pește o sută de ani?(...) Biografia lui Goga trebuie interpretată din perspectiva epocii, și nu în funcție de canoanele de azi”.

Domnilor Neica Nimeni lăsați statuile în pace și nu schimbați denumirile. Citiți-i poezia, poate învățați ceva. Până acum, nu prea!

Cum să ne dezicem de Poet?

„Alungă patimile mele/ Pe veci strigarea lor o frânge, /Și se durerea altor inimi/Învăță-mă pe mine-a plânge.”

Și vizitați mausoleul Poetului de la Ciucea! Ingenunchiați și rugați-vă de iertare, dacă mai aveți în voi ceva de român!

Itinerar cultural

facută cu AI trebuie semnată: 1 - ca autor cu mențiunea (*prin AI*), 2 - numai ca autor, dacă ascunde că a folosit AI și 3- sau numai AI, dacă nu are nici o contribuție...La ședință a luat parte și proaspătul membru dl Gheorghe Stanciu Opătești, colaborator apropiat al Intol Press și directorul publicației Forum valcean... membru UZPR Filiala Vâlcea.

15 Septembrie 2026

EXCURSIE A SENIORILOR ÎN NORVEGIA

Astăzi, 15.09.2026, a avut loc ședința săptămânală a Asociației Seniorilor din Educație Știință și Cultură Vâlcea. Vicepreședinta Constanța Badea, a prezentat momente interesante din croaziera efectuată de un grup de seniori prin Agenția „Vilextur” în Norvegia. Secretarul general, Petre Cichirdan, a informat despre deplasarea ce va fi efectuată, de un grup de seniori scriitori, la Haidelberg, în Germania. Doamna profesoară Marinela Capșa ne-a prezentat unele considerente personale despre organizarea în-

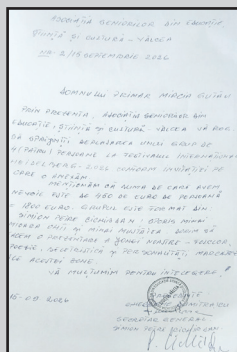
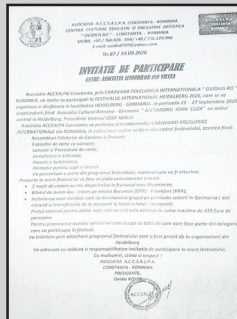
vățământului în Elveția. La final a fost sărbătorit domnul Marius Măracinescu la împlinirea a 75 de ani de viață!

15 Septembrie 2026

SENIORII SUNT INVITAȚI LA FESTIVALUL INTERNAȚIONAL „HEIDELBERG 2026”

Seniorii au primit invitația de a participa la festivalul din Germania în cadrul Caravanei Folclorice Internaționale OVIDIUS RO, la propunerea acesteia, în urma rezultatelor foarte bune obținute, anual, în cadrul Festivalului Lira Litoralului cu echipa Asociației de Turism Lotru Voineasa. Anul acesta, perioada 1- 4 iulie, echipa de la Voineasa a fost formată de membri de la asociația Seniorilor-Vâlcea care au organizat pe malul mării o expoziție de carte a membrilor seniorilor...

„CUVÂNT S-A SCRIS CA SĂ SE ȘTIE”, LA TABĂRA „SUBLIM” 2026

Zenovia ZAMFIR

Toamna cu al ei alai de păsări călătoare ce zboară în zare, cu livezi pline de fructe, coapte, aromate, cu roade bogate, a venit, încet, tiptil și ne încântă cu frumusețea ei. A venit, a venit toamna...fredonez în gând, privind melancolic pe fereastră. În drum spre Cluj, admir varietatea peisajelor și paleta de culori pe care toamna a folosit-o pentru a picta: munții, dealurile, apele învolburate ale Oltului. E frumos la mine în suflet, este frumos tot ceea ce zăresc din mașina care aleargă spre întâlnirea cu „Sublimii” la care am fost invitată. Organizatorii Taberei „Sublim” , Ovidiu Vasile, Carmen Nylas, Monica și Alin Cucuruzan, ne întâmpină cu mare bucurie. Veniți din toate colțurile țării, din diaspora dar și din Republica Moldova, scriitorii se salută, se îmbrățișează, se bucură de revedere, zâmbesc, iar emoțiile se risipesc. Cea de a IV a ediție a Taberei „Sublim” ,a debutat prin, „Reflexia prețuirii” (versuri Ovidiu Vasile)...„S-au reunit a patra oară/ La noi la Cluj pe vineri seara,/ Închinători din toată țara,/ La sfânta taină literară...”

Programul întâlnirii culturale a fost complex: recital de muzică și poezie, simpozion, lansări de carte. La această ediție au participat: Gelu Dragoș, Vasile Dumitru, Florentina Cuteanu, Mioara Ohîi, Doina Codreanu, Lidia Roman, Radu Iovan, Ilie Bucă, Corina Lupuțan, Ina Dumitrescu, Valeria Merca, Nicoleta Tudor, Carmen Andrei, Ionel Pintili, Cornelia Diță, Alin Georgescu, Adrian Goia, Constanța Triță, Rodica Eleonora Plop, Corina Ofelia Corpodean, Lidia Maria Roman, Dan State, Elena Ștefănuț, Lia Retianu. Ionela Flood a venit tocmai din Anglia, a trecut Prutul, dar nu înot, conf, univ, dr. Victoria Fonari din Chișinău. Panoplia oamenilor valoroși a fost întregită de domnul Nicolae Băciuț, scriitor, remarcabil jurnalist, un mare promotor al valorilor culturale. „S-or derula în veșnicie,/ Imagini, sunete și vers,/ Argumentând cât e de vie/ Prezența lor în Univers./ / În complicata-i simplitate/ Cuvânt s-a scris ca să se știe,/ Că printre atâtea azi păcate,/ Există totuși poezie”...(Ovidiu Vasile, „Reflexia prețuirii”).

Simpozionul „Poezia între artă, educație și poezie”, a reunit în Sala Centrului de Cultură Urbană- Pavilionul Tinerilor, un public numeros. Motto: „Arta dă glas emoției, știința îi descoperă crezul, iar împreună luminează drumul către om ”. Printre specialiști prezenți am remarcat pe: dr.Sebastian – Mihai Armean, Amza Jucan, alături de membrii Taberei

„Sublim”, au evoluat elevii de la Grupul vocal „Maranatha”, coordonați de doamna prof. Sorina Ureche, sopranele Arrona Bogdan și Daniela Mureșan Chișbora, Doamna poetă Medana Oprea a recitat din propria creație iar domnul Alin Oprea a încântat publicul cu vocea sa minunată și câteva melodii din repertoriul trupei „ Talisman”. Momentul artistic a fost întregit de o expoziție de pictură realizată de Anica Pojar, Ionel Federiga și eleva Andra Ioana Șăulean. Fiecare clipă petrecută alături de cei doi magnifici Ovidiu și Alin a fost plină de frumos, o adevărată sărbătoare a cuvântului. Muzica și poezia s-au îmbinat armonios , fiecare moment a fost bine gândit de organizatori, Carmen și Monica au vegheat ca programul să se desfășoare în condiții optime. Sâmbătă seara, Ansamblul de dansuri populare „De la Lume Adunate și ‘napoi la lume date” , coordonat de cei doi instructori și coregrafi, doamna Corina Cristuțiu și domnul Daniel Rus, au oferit un spectacol frumos cu tradiții și obiceiuri păstrate și promovate cu pasiune, dăruire și dragoste pentru tradiția românească. În cele patru zile de efervescență creatoare, sublimii din familia Sublim au dovedit că mai există iubitori de carte, bravi făuritori de cuvânt. A fost o ocazie bună de a-și prezenta cele mai recente creații, de a schimba idei, impresii. A fost armonie, comuniune, muzică și poezie, ... „Cuvânt s-a scris ca să se știe” , a fost Sublim la Cluj în această toamnă a anului 2026 !

ZIUA LIMBII ROMÂNE LA CĂLIMĂNEȘTI

Radu IOVA

În avans cu câteva zile, condiționați de spațiu/sală, joi 27 august 2026, începând cu ora 11,00, la Călimănești (binecunoscuta stațiune balneo-climaterică), s-a desfășurat sărbătorirea Zilei LIMBII ROMÂNE!

Activitatea s-a desfășurat la <Biblioteca A.E.Baconsky> a orașului Călimănești. Organizatorii evenimentului au fost: Primăria orașului Călimănești, Cenaclul Jurnalistic și Literar-artistic Mirajul Oltului (fondator & președinte, prof. Constantin Geantă), filiala LSR-Vâlcea <Valeriu Anania> (vicepreședinte, jr.Zenovia Zamfir).

Coordonatorii activității: Constantin Geantă și Zenovia Zamfir. Moderator-prezentator: Zenovia Zamfir.

Au vorbit argumentat: Constantin Geantă, fondator

reviste, director peste 10 publicații, prozator și dramaturg, ing.Petre-Simion Cichirdan, scriitor, sculptor, fondator reviste, directorul <Trustului de Presă INTOL PRES>din Rm.Vâlcea, Zenovia Zamfir, scriitor și jurnalist, Cristian-Ovidiu Dinică, scriitor și jurnalist, Violeta Scrociob, moderator tv., Marian Bărcăscu, poet și jurnalist, Puiu Răducanu, scriitor și jurnalist, Marie-Jane Taloș, jurnalist, co-fondator al revistei Mirajul Oltului, Marian-Teodor Popescu poet și jurnalist, Mihai Călugărițoiu, filosof, critic literar, Lucia Vlad, jurnalist, Cristina-Paula-Bernadette Onofre-Rousseau, membru UZPR & USR, al Societății Poeților din Franța, director al revistei Popas Jurnalistic și Literar-artistic, pictor, dramaturg, actor, moderator tv.ș.a.

Din partea UZPR-Olt, au vorbit: Vivi-Viorel Pinte, președinte și Marin Rada, poet.

Au mai vorbit profesoarele de lb.română: Mioara Ohîi, Jeni Dicu și Taniușa Iordache, istoricul Ilie Bucă, comandorul Gheorghe Gavrilă, bibliotecara Cătălina Popa, Maricela-Paraschiva Buicescu, jurnalist-documentarist.

Au recitat: Roxana Moraru, Magdalena Neagoe, Nicolae Ghinoiu, Amelia Zăgărin, Roxana-Iuliana Tomulescu.

Paulian Buicescu, fondatorul filialei UZPR-Olt și co-fondator al revistelor Mirajul Oltului și Popas Jurnalistic și Literar-artistic, conform tradiției, a compus câte un Laudațio versificat și binemeritat pentru ZIUA LIMBII ROMÂNE și pentru Cenaclul Jurnalistic și Literar-aristic MIRAJUL OLTULUI.

Cei cărora le-a permis agenda de lucru, au mers la o agapă a condeierilor, unde s-au schimbat reviste, impresii și s-au creionat proiecte de viitor.

TABLETA INGINERULUI PROGRAMATOR

CINE ESTE GEORG BARTH?

Leontina RUS

Între redacția noastră de la Râmnicu Vâlcea și Bilioteca Română din Freiburg și ICR Berlin, de patru ani există o persoană de legătură (în orașul celor trei râuri: Dunărea, Inn și Ilz, numit Passau) și care poartă numele Georg Barth, născut la Sibiu. În urmă cu patru ani, Petre Cichirdan îl căuta pe Internet pe profesorul de limba germană al lui Bogdan, fiul nostru, și pe care îl chema Georg Barth, și care lucra ca traducător la Uzina G din Râmnicu Vâlcea. Așa a intrat Petre, Intol Press, în legătură cu româno germanul din Passau. Georg Barth este arbitru internațional de popice care a plecat în Germania, de la Sibiu, după 1990. Este un *nod informațional* și un *distribuitor de informații* total dezinteresat și independent, și care lucrează pe adresa de email georg@barthpost.de ...Recent domnia sa a publicat o informație interesantă în legătură cu soarta oierilor din România de astăzi comparativ cu cea dinainte de 1990 în publicația *sporttim.ro*...În care îl identificăm chiar pe domnia sa ca fiind autorul informației!

« „Mă știau toți ca jucător dar și ca arbitru... Seara plecau deja înspre Banat...” (Publicat in SportTim, 17, septembrie, 2026)

O corespondență de peste hotare împărțind o poveste meritând din plin a fi spusă ca realități ale altor vremuri, predecembriste, pe o tematică însă mereu de actualitate în pitoreasca Românie, păstoritul. „Citește și dă mai departe!” „Cunosc prea bine situația de până la anul 1990 – a celor din Mărginimea Sibiului. Veneau la noi, la Cooperativa Tehnica Nouă din Sibiu, pentru numere la mașini. Doamna Dicu le lua comanda, le lua banii și apoi le spunea că nu au tablă. Să mai revină...”

Veneau la mine și se rugau să-i ajut. I-am ajutat pe toți, pe unul nu l-am dat la o parte. În secția pe care o aveam, cu 36 de angajați, lucram cu tablă de 0,3 milimetri. Eu aveam...

Ei mă cunoșteau toți de la popice – ca jucător la AS Independența Sibiu, dar și ca arbitru din anul 1987 deja.

Seara plecau deja înspre Banat cu oile, mă refer la un ARO cu remorcă... Era o mare bucurie și pentru mine, când îi vedeam bucuroși și mulțumiți...”

Rânduri din străinătate cu titlu exclusiv pentru Sporttim în momente de cumpănă în care alții din păcate se desfată într-o mare bucurie să-i vadă nemulțumiți pe încercații păstori, sau o altă cauză a „stării nației”. »

ERATĂ: În nr. trecut, articolul cu RFG și RDG, p. 10, Potsdamer și nu Postdamer

TOT DESPRE RĂZBOI

La plăcinte înainte, la război... înapoi!

KIS Peter
22 02 22

PAUL SÂRBU: „COCIOABA”

Petre CICHIRDAN

Roman. Colosal roman, pentru că descrie admirabil societatea de șobolani de astăzi! Șobolanii mișună peste tot, prin acareturile gospodăriilor, locuiesc în umbra beciurilor, magaziiilor, și produc groază copiilor, dar și bătrânilor, care aruncă sapa în sus în loc să taie gâtul acestor viețuitoare care nu fac nici un bine acestor gospodării! Șobolanii, pe care ar trebui să-i mănânce șarpele casei, cocioabelor, dar nu mai sunt nici cocioabe, iar șerpii sau retras în găurile lor, acolo unde a mai rămas pământ curat.

Un roman semnat de Paul Sârbu, *Cocioaba*, cu o prefață scrisă de Paul Aretzu, București, Ed. Tracus Arte, 2026... Lector Paul Aretzu, Imagine copertă: Cristina Nagăț, DTP: Mihăiță Stroe...

„Cocioaba este un roman memorabil, prezentând o lume izolată, rudimentară, o realitate îngrozitoare, ascunsă, din păcate, în noi, ca o manifestare atavică, ținând, însă, de complementaritatea ființei umane. Purtăm, cu toții această infernală cocioabă. Ne relevă u astfel de tărâm tenebros, cu o știință scriitoricească aparte, cu o acuitate analitică specială, cu un rar simț al stilisticii limbii, al resurselor expresive ale acesteia, un autor care a avut curajul să coboare în iad sau, poate, să urce” (Paul Aretzu)

Notam pe manșeta cărții, dintr-un început: *De sărăcie oamenii trebuie să se apere prin muncă!*

„Cocioaba” o carte scrisă de Paul Sârbu, un maestru al romanului actual, modern, cu narațiuni și dialoguri înglobate, despre lumea de astăzi, românească, din al cărui trai a dispărut fabrica și familia din formula vieții: *fabrica, familia și strada!*...rămânând, doar, singură strada, cocioaba, să o mai susțină, pueril, pe cea care este chiar viața și care să mai spere la ceva, care, oricum pe cale de dispariție. Așa este, chiar lumea de astăzi între aceste granițe sortite să asigure naturalețea, natura și bogăția ei, dar, însă, căreia i-a dispărut sau este pe cale de dispariție toate darurile cu care a fost înzestrată lumea lui Adam, după ce s-a înșurat cu Eva: munca și familia!

Întrezărind clanul adăpostit în „cocioabă”, mizeria, curvășăreala, bețivii și epilepticii societății periferice (toată țara este o periferie după anul 2000- anul finalității apocalipsei din viziunea lui Ioan) mi-a revenit în minte povestea tatălui meu din cartea de literatură primară a țarului Nicolae al II-lea, clasele I - IV, anume: „Împărăția animalelor”; în care țarul, strigă: „să vină șobolanul” (la apel, pentru ai se repartiza o locuință)! „Am sosit Măria Ta”. „Ce știi să faci?”. „Eu, știu de toate!...mai ales să parvin, și cine mi se împotrivesc îl apuc în ghiare și îi mănânc din cur”!... Doamne, de-atâtea ori prin acareturile vecinilor mei înstăriți am văzut șobolani, încă vii, alergând, mâncați în zona din spate, fără coadă și fără zona dorsală. Sau, tot așa, când se isca o ceartă, mama îi reproșa tatălui meu (în 1962): „Vasile, eu mi-s moldoveancă (trăiau în Basarabia, 1909- 1944) și cât am stat în Basarabia, nu am purtat decât tenese; acum port pantofi de piele și cu toc”!

De cum am văzut cartea, am primit-o de la un prieten din Germania, de la Passau, și cu această ocazie îi mulțumesc, mi-am zis: iată o cărămidă de cultură (așa era de bine legată și presată, și frumoasă), literatură beletristică, semănând și aducându-mi aminte de super cartea „A fost odată ca niciodată. Revolta 1942-2014” a lui Alexandru Trifu editată și tipărită la aceeași editură, Tracus Arte, în 2016. O carte tot așa, ca o cărămidă de cultură, de data aceasta plastică în care A. Trifu descrie mizeria acestei lumii a criticii și comerțului din sfera artelor plastice!

Învățător de elită și apreciat de geniali confrăți, cei care l-au sprijinit prefațându-i primele cărți: Cezar Ivănescu, Gheorghe Tomozei, Mircea Sântimbreanu și Fănuș Neagu, 13 ani înainte de 1990 și încă 32 de ani, după, Paul Sârbu a funcționat ca dascăl în comuna Letea din Delta Dunării, trăind într-un mediu, care dintotdeauna a vrăjit Europa, întreaga lume, Delta cu ale ei bucurii și întristări pe care cine a cunoscut-o nu o mai uită niciodată! Delta Dunării la care au tânjit toți imperatorii lumii, pentru căile de navigație deschise pe Dunărea *Albastră* de la Marea Neagră și până la Munții Pădurea Neagră!

O carte care are în vizor, printr-un text excelent creat de autor, excelent tehnoredactat, autor integrat perfect între cele câteva personaje, dialogând între ele, doar sub

semnul ghilimelelor (corect puse, stânga jos, întărind autenticitatea și nu cum fac sutele de mii de așa ziși scriitori de astăzi cu ghilimele, ambele sus, și cu scris italic între ele! Îngreșoșând cititorul), un clan al „ciortohonilor” care ocupă „cocioaba”, care trăiesc din ajutoare sociale, din pensii de mizerie, care nu fac nimic și care consumă tot timpul alcool! O lume subumană comparabilă doar cu cea a șobolanilor sau mai elegant, cum spune autorul, a gândacilor care se ascund de lumină - gândacilor paraziți... O realitate din carte, care ne izbește atât de mult în asemănarea cu cea de astăzi din zona suburbană a României. O clasă care, cam

de peste tot, a dispărut de mult, dar a fost rezistentă la vremurile dure de astăzi sau cele din anii care au urmat după 2000, năvălită astfel de social democrație, imediat după Decembrie 1989, când au devenit moștenitorii cocioabelor și apartamentelor de gradul 3 și 4 puse la dispoziție după implementarea fabricilor de case din politica post anilor ,70.! Planuri și iar planuri la beție și curvășăreală, cine să moștenească cocioaba!?... Fin și ironic observator al vieții comunitare, scriitor afirmat după 1990 și debutat după, maestru mânuitor al ideilor și cuvintelor, și care stăpânește o artă a narațiunii dinamice, Paul Sârbu ne prezintă o lume reală, bolnavă, care nu face nimic având o singură necesitate, aceea de a fura...lemne de foc! Da, chiar așa, noi credem că, nu neapărat numai ca să se încălzească personajele clanului, dar și pentru a ironiza timpul actual...Eliberarea în atmosferă a bioxidului de carbon! Iată, teme secundare, subtil expuse, teme care fac umanitatea de râs!...cum adică să interzici focul din vreascuri din grădină, cum să elimini gazul de la teava de eșapament, cum să iei măsuri împotriva pîrțurilor de vacă. Cum să închidem noi primii mineritul de carbune, termocentralele etc. Desigur, aluzii multe, dar adevăruri negre. Oamenii au fost sfătuiți să nu facă nimic, dar să fie cuminți...Scriam în anul 2007 că România, dacă este cumințe, și ascultă, o țară ca Germania îi poate asigura pensiile, și chiar salariile, doar cu câteva procente din produsul intern propriu. O altă aluzie, rostul oamenilor, noii oameni ai societății, care nu-și mai găsesc rostul decât în băutura și boală. Acesul la boală, la urgență și salvare este liber și fără bani, mai greu cu dreptul la muncă, la muncă și sănătate. Berea la sticla de 2.5 l este la îndemâna oricărui asistat social. În Clan se bea de dimineața până seara. Se urmărește Antena 3, în societatea similară clanului acestor *gândaci* neiubitori de lumină. Se experimentează sindromul Avicena, iar drobul de sare posibil să cadă în capul unui nou născut este nimic pe lângă muritul de frică!...exagerări și schimbări climatice exagerate tot timpul la televiziunile de știri! „Din nou vreme rea: un *Vortex polar s-a întâlnit cu un ciclon venit de pe mare*: au fost nu numai furtuni, electricitatea întreruptă în multe orașe, dar și tunete, fulgere, vijelii, fuioare și vârtejuri de zăpadă, acoperișuri luate de vânt, copaci dărâmați, *cod roșu*. Deși în ultimii ani părea că nu mai există decât un simulacru de iarnă.”

O lume de mahala bolnavă și care, cum spuneam, nu face nimic. Fără a jigni cartierul periferic spunem că în copilăria noastră, anii ,50, ,60, când trăiam în *Țigănie* (oficial numit o parte din nordul orașului Râmnicu Vâlcea), nu exista om care să nu muncească, acel cartier pe care l-am numit, noi, copiii, *Versailles* avea toți frizerii, măcelarii, cizmarii, tâmplarii, zugravii, coșarii, tăietorii de lemne, birjarii, măturătorii...care întrețineau *raionul* Râmnicu Vâlcea. În cartea lui Paul Sârbu clanul „cocioabei” trăiește în afara condiției de viață: **fabrica-familia-strada!**

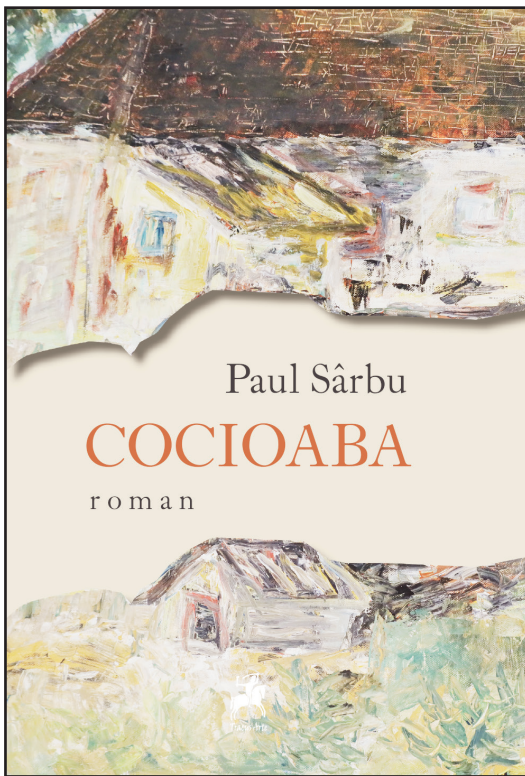
O lume de trântori și curvari, fără o clasă muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare (specifică românească, care și-a ținut profesorii și inginerii cu mica gospodărie de lângă casă), scoși la pensie (pensia atât de mult așteptată!), chiar și cu două, trei salarii de încurajare, și înainte de

vreme, imediat după 1990, dar mai ales după 2003 (când am am desființat și armata!). Lume care a beneficiat, tot atunci, 1992, de legea împrumutării cu apartamentele de bloc din prefabricatele fabricilor de case. Împrumutările forțană!...Mai ceva decât CAP-urile din 1962, și care de fapt a fost o acțiune imorală a noului stat în care munca era și mai este o rușine, lipsit total de producție și căpătând liber la sex și crimă (!) da, chiar așa cum a prevăzut în interbelic și francezul gânditor. Liber și la băutura alcoolică. Lume a clanului, care este mândră că este română și care mulțumește llescului pentru apartamentele primite cadou

și retrocedările de pământuri, pe care s-a știut de la început că le vor pierde ușor: „Ea îl ura pe Valer pentru că venea beat, pentru că semăna cu tată-său, Țurlică, cel care i-a spart capul și i-a rupt nasul în băți, pentru că îi aducea aminte de trecutul ei, pentru că o judeca mereu, spunând că și-a părăsit copiii micuți, că i-a jefuit când au fost mai mari, luându-le partea lor de bani după vânzarea apartamentului lui Țurlică, după ce acesta murise, că a trăit opt ani cu doi bărbați, cu Vasile, al doilea ei legitim și cu chiriașul, al treilea, îl ura pe Valer că o amenința că, dacă vinde și această ultimă casă și-l lasă pe drumuri ca pe un om al străzii, el va da foc, va arde totul sau chiar o va tăia bucăți pe Haritina și o va arunca în fântâna adâncă din băătură, chiar dacă se va duce la pușcărie - măcar acolo va avea casă!”

O carte plină de simboluri, deși îngrozitor de reală, și de care cititorul român are nevoie...cu o narațiune *telegrafiată*, poate chiar narațiuni, *telegramă* după *telegramă*, și cu o lume venită dintr-un loc care face parte din civilizația deltei dunărene...

Romanul „Cocioaba”, o incursiune în societatea de astăzi românească, nu și a românilor de peste graniță, cu toate defectele și necazurile provocate de imediata ei alungare din istoria României, produsă după anul 2000, alungare și negare din istoria ei postbelică, deși România ca și alte țări eroine în Primul și al Doilea Război Mondial a demonstrat că își merită locul european, cel din toate timpurile! A se vedea volumul „B.P.Hasdeu, un geniu original în cultura românească”, Ed. Fast Editing, 2020 de Gheorghe P. Țiclete, p 178, p179, poziția țării noastre în Europa spre sfârșitul sec. XIX, pe care o mai întrezărim doar între 1965- 1978. Țara și timpul în care aventurierii români se întorceau din America, iar frații noștri italieni o invadeau ca să caute de lucru. Leul nostru românesc tot una cu dolarul, dacă nu mai greu...în aur! Acum, la 36 de ani de la Revoluția de cinci zile împotriva clanului Ceaușescu, constatăm că nu am pus nimic în locul celor ce am dărâmat ca fiind ale lui, numai am consumat pe datorie, sau am consumat ce mai aveam bun ecologic și am traversat cu grele pierderi perioadele negre impuse din afară: gripele aviare și peștele porcine, pandemia Covidului, și, ce este mai rău, am pierdut câteva milioane din populația tânără care a plecat în lume să-și vândă puterea de muncă! Vedeți, cât de bun a fost trecutul nostru imediat, posbelic? Acești tineri și mai varstnicii lor confrăți au avut ce vinde...Mai trebuie să adăugăm că, iată, constatăm că satul nostru tradițional începe să rămână fără vaci și capre, fără boi, fără cai și din ce în ce mai puțini curcani! Se vrea cu orice preț să stea întreaga lume la gamelă! În 36 de ani am rămas cu WC-uri mutande, deși am tras apă curentă, dar nu am făcut canalizare. Formidabilă asemănarea lumii din carte, cu lumea de astăzi din periferia orașului și centrul satului în care oamenii bătrâni, dar și adolescenții și tinerii fără ros, trăiesc cu cardurile sociale pe care guvernele, la fel fără rost, le promovează prin politica de digitalizare. O carte semnată de acest deja faimos învățător, care scoate în evidență excelența unui scriitor român, care nu se complăce în afara ținutului de basm care este și va rămîne Delta Română! Toată admirația, Maestre!

DISCREPANȚE CONSIDERABILE LA BACALAUREAT 2026

Moto: „A ști este o nevoie vitală”. (Victor Hugo-scriitor francez)

Gheorghe PANTELIMON

Conform calendarului anunțat de Ministerul Educației și Cercetării, peste 130.000 de absolvenți ai clasei a XII-a și a XIII-a din promoția curentă și din seriile anterioare s-au înscris, în perioada 2 – 4 iunie 2026, să susțină Examenul de Bacalaureat, sesiunea de vară. Între 8 și 17 iunie a avut loc evaluarea competențelor lingvistice de comunicare orală în limba română, în limba maternă, într-o limbă de circulație internațională și a celor digitale. Rezultatele nu s-au apreciat cu note sau calificative „admis”, „respins”, ci prin stabilirea nivelului de competență corespunzător, în concordanță cu grilele naționale sau europene și în conformitate cu prevederile metodologiei de examen.

În intervalul 29 iunie – 3 iulie 2026 s-au desfășurat probele scrise la Limba și literatura română, cea obligatorie a profilului (Matematică sau Istorie), proba la alegere a profilului și specializării și la Limba și literatura maternă. În context trebuie să apreciem corectitudinea membrilor de sindicat din învățământ care nu au boicotat testările naționale.

Anul acesta a fost un „examen de foc” din toate punctele de vedere. Cel de la Limba și literatura română, din 29 iunie,

a avut loc pe o căldură insuportabilă, cu temperaturi care au urcat până la 41 grade Celsius; s-au emis coduri roșii de caniculă, iar Ministerul Educației și Cercetării a amânat cu o zi proba obligatorie a profilului. Profesorii de specialitate au apreciat că subiectele la Limba și literatura română au fost de dificultate medie, iar candidații pot obține fără eforturi mari note de trecere. Subiectul al III-lea, din opera poetului George Bacovia, i-a surprins pe elevi mai mult decât cel din Tudor Arghezi. Unii profesori critică faptul că timp de un deceniu, între 2015 și 2025, proba scrisă la Română a păstrat o structură aproape neschimbată, iar examenul a devenit o formalitate de nivelul clasei a VIII-a. De asemenea sunt opinii conform cărora, în ultimii zece ani, examenul la Matematică a devenit mai ușor iar subiectele sunt concepute astfel încât să nu scadă rata de promovare, un mod de a gândi care nu aduce beneficii învățământului. Principalul argument adus este acela că programele de Bacalaureat pentru Matematică nu s-au schimbat din 2014.

La probele scrise s-au prezentat 126.169 candidați, iar 4685 au absentat. Au promovat 94.345, 90.268 absolvenți ai promoției 2026 și 4077 din cele anterioare. La probele scrise au fost respinși 31.761.

Înainte de soluționarea contestațiilor rata de promovare a fost de 74,8%, puțin mai mare decât în 2025 (74,3%). Pentru absolvenții din 2026 a ajuns la 79,9%, iar pentru cei din seriile anterioare a fost de numai 31,7%, 16.217 au obținut medii cuprinse între 9 și 9,49. Numai 454 candidați au luat nota 10 la Limba și literatura română, 34 la Limba și literatura maternă, 3548 la proba obligatorie a profilului, dintre care 2289 la Matematică, 1259 la Istorie și 3158 la proba la alegere a profilului și specializării, cele mai multe note maxime fiind la disciplina Logică și argumentare. 45 de candidați au încheiat examenul cu media generală 10. Pentru tentative de fraudă 69 de candidați au fost eliminați din examen. Asemenea fapte reprobabile s-au petrecut la Câmpeni județul Alba, la Motru în Gorj și în alte centre de examen.

Cum s-a petrecut la Evaluare Națională și la Bacalaureat au ieșit în evidență discrepanțe majore în pregătirea elevilor. În mediul urban rata de promovare a fost de 75,76%, iar în cel rural de numai 52,22%. La testele PISA din 2022 elevii care învață în școlile din orașe au obținut, în medie, cu 113 puncte mai mult la Matematică, decât cei din școlile rurale.

(Continuare în pag. 14)

Ziua Limbii Române la Salina Ocnele Mari din Vâlcea

Cristina NĂLBITORU

Duminică 30 august la ora 11,00 a fost sărbătorită Ziua Limbii Române la Salina Ocnele Mari, din Județul Vâlcea. Evenimentul a fost organizat de Liga Scriitorilor Români, Filiala „Gib Mihăescu”, din Vâlcea, în parteneriat cu Societatea Culturală „Anton Pann” și Salrom.

La ora 10.30 ne-am întâlnit în parcare salinei unde ne-a așteptat domnul inginer Cătălin Barbu, din partea Salrom.

După îmbarcarea în autobuz am coborât printr-un tunel până la salină. Aici, într-o zonă amenajată din timp pentru acest eveniment, ne-am reorganizat și domnul ing. Cătălin Barbu, gazda, a urat bun venit participanților și a făcut o succintă prezentare a salinei, cu obiectivele importante pe care cei prezenți le pot vizita după încheierea acestui eveniment cultural. Dânsul a apreciat decizia Președintelui LSR „Gib Mihăescu Vâlcea”, Ion Nălbitoru, de a organiza Ziua Limbii Române la Salina Ocnele Mari, luând ca partener și Societatea Culturală „Anton Pann”.

Au participat scriitori, jurnaliști, ingineri, profesori, doctori etc., personalități de toate vârstele și profesiile.

Ion Nălbitoru a prezentat importanța acestei sărbători, citând printre altele și pe Nichita Stănescu: „Limba română este patria mea!” Apoi a transmis mesajul scriitorului și compozitorului Marin Voican – Ghioroiu pentru această sărbătoare. Dânsul a trimis și IMN-ul Limbii Române, pe versurile și muzica Domniei sale, cântat de soția sa, soprana Rodica Anghelescu. La stația amplasată în incintă a răsunat acest imn, acordurile sale pierzându-se prin galeriile străjuite de pereții de sare. Aici, în salină, totul este numai sare: pereți, tavan, podea, simbolul acesteia fiind bogăția!

În continuare a luat cuvântul doamna Iulia Lixandru, Președinta Societății Culturale „Anton Pann”, evidențiind importanța majoră a acestei sărbători pentru neamul românesc. La sfârșitul alocuțiunii a recitat un poem.

Moderatorul a specificat că la sărbătoarea Zilei Române de aici sunt prezenți nu numai personalități culturale din județul Vâlcea, ci și din Olt, Argeș și Dolj.

A punctat faptul că tocmai de la Drăgănești-Olt, de la Câmpia Boianului unde se află Muzeul „Traian Zorzioli” cu renumitul sat neolitic, unicat în Europa, deci de la zeci de kilometri a venit familia Jianu, Liliana Ghiță-Boian și Bebe Pandeleanu, care au creat un moment artistic printr-un montaj de citate și strofe din clasicii literaturii române, în alternanță cu melodii de suflet interpretate de domnul colonel Pandeleanu Jianu.

A fost prezentată doamna Violeta Scrociob, sufletul „viu” de ani de zile al Societății Culturale „Anton Pann”, dar și poetă, pictoriță, prezentatoare și realizatoarea unor emisiuni culturale de excepție, ani la rând, la televiziunea locală din Vâlcea, Etalon. Dânsa a adus un elogiu „cuvântului românesc”, specificând că limba maternă, cu inflexiunile sale, este dovada perpetuării neamului românesc.

Pentru a mai destinde atmosfera a fost prezentată o tânără domnișoară, studentă la medicină în Timișoara, care îmbină perfect viitoarea profesie cu poezia, pictura și muzica. A interpretat două melodii emoționante: „Săracă inima mea” și „Salcie la mal”. S-a bucurat de aplauze și apreciere atât din partea celor prezenți la eveniment, dar și a turiștilor care s-au apropiat s-o asculte.

A urmat o doamnă „cu vechime” în limba română, prof. Lucia Vlad. Dânsa ne-a vorbit despre experiența domniei sale ca profesoară de limba și literatura română, despre importanța respectului pe care trebuie să-l acorde și noua generație așa cum au acordat-o dânsii de-a lungul anilor. Prin citatele sale, din operele marilor clasici ai scrisului românesc, aceștia au fost astfel repuși pe pedestalul valoric al României!

Și pentru că Limba Română trebuie apreciată și respectată de toți românii, indiferent de profesie, a fost introdus în scenă domnul ing. dr. Sergiu Ștefan Gorjan, secretar Științific de la Stațiunea de Cercetare-Dezvoltare pentru Viticultură și Vinificație Drăgășani. Dânsul nu este de acord cu invazia de englezisme în limba română și vine cu îndemnul că ea trebuie respectată și cultivată, iar generațiile următoare s-o păstreze ca pe o „adevărată comoară”!

Și așa cum am spus, la eveniment au fost prezente persoane din diferite domenii, ca dovadă a dragostei față de limba maternă, a urmat de la Bălcești, orașul lui Petrache

Poenaru, inventatorul stiloului, și al prof. univ. dr. Florentin Smarandache, om de știință plecat de aproape patru decenii în SUA, doamna Andreea Rîciu, psiholog de profesie, dar cu veleități în arta scrisului. A prezentat un text emoționant dedicat acestei sărbători afirmând că „limba română nu este numai graiul pe care-l vorbim ci este o parte din ceea ce suntem. Ea poartă memoria celor de ieri, a celor de azi și a celor de mâine. Să o iubim, să o păstrăm vie!”

De la Pitești, județul Argeș, a sosit domnul ing. dr și cadrul universitar asociat, Marian Teodor Popescu, cu talent în domeniul poeziei. Dânsul își începe prelegerea cu: „La mulți ani Limba Română! La mulți ani iubit popor român! Sărbătoarea Zilei Limbii Române marchează un eveniment deosebit pentru poporul român.” Și face o succintă prezentare a originilor începând de la Decebal și Traian. Apoi domnul inginer creează un scurt moment artistic, recitând o poezie din creațiile proprii și nu în ultimul rând, cu o voce răsunătoare, ne cântă o melodie, tot pe versurile sale, despre Drăgășani și vinul din podgoriile sale!

Neobositul creator de poezie și romane, domnul Gigi Poșircă, ne încântă cu câteva glume și un recital din poeziile sale, pline de semnificație la această sărbătoare.

Dar iată că avem prezent și un arhitect în adevăratul sens al cuvântului, care îmbină perfect profesia de inginer și teolog cu arhitectura cuvintelor în poezie și reportaje turistice. Este vorba despre domnul Mircea Vasii. După câteva citate din clasicii literaturii române, a urmat lectura unui poem propriu „Limba română”.

Doamna Carmen Voina din Craiova, fost cadru didactic, a recitat o poezie de suflet.

Moderatorul a făcut o scurtă prezentare a unei personalități vâlcene, destul de cunoscută: inginer, inventator, poet, jurnalist, pictor, sculptor, o adevărată enciclopedie într-un singur „om!” Este vorba de domnul Petre Cichirdan care a tras câteva concluzii despre organizarea Zilei Limbii Române, aici la Salina Ocnele Mari, și importanța acestei sărbătorii pentru poporul român. Dânsul a fost prezent și la Ziua Limbii Române organizată de LSR Filiala „Gib Mihăescu”, în ultimii doi ani, la Teatrul Ariel din Municipiul Râmnicu Vâlcea.

Ion Nălbitoru a prezentat succint revista „Memoria slovelor” din 2026, amintind câțiva dintre autorii din țară: George Călin – scriitor, diplomat, ambasador cultural la Convenția ONU de la Geneva și Președintele Asociației Culturale „Apollon”, Al Florin Țene- Președintele LSR, Liliana Moldovan, Viorel Pinteau- Președintele UZPR Olt, prof. Ecaterina Chifu, prof. dr Elena Trifan, ing. dr. și prof. univ. Marian Nicolae, ing. dr. Marian Teodor Popescu etc. și din diaspora: Prof. univ. dr. Florentin Smarandache din SUA, Elena Buică și Milena Munteanu din Canada, Sorina Ivănescu Lynskey și Emanuel Pope Hopernicus din Marea Britanie, Doina Moritz din Germania, Vasile Hatos din Italia, Anca Cheaito din Liban, George Roca din Australia și Cristina Cărbune din Japonia!

După concluzii a mai urmat un ultim act artistic oferit de domnișoara Teodora Sitoiu care a interpretat o melodie dedicată limbii române!

La final, domnul inginer Cătălin Barbu a oferit din partea salinei câte un bulgăraș de sare, într-un săculeț, pe care fiecare să-l poarte permanent la el, deoarece „sarea înseamnă bogăție!” și te ferește de energiile negative din exterior! Dânsul a invitat participanții la eveniment să viziteze salina, expoziția de pictură, de sculptură în bronz, sculpturile în sare și nu în ultimul rând cea mai mare biserică din subteran din țară!

A fost un eveniment deosebit apreciat atât de participanți, dar și de turiștii care s-au oprit să asiste la această sărbătoare! LA MULȚI ANI LIMBA ROMÂNĂ!

BOGDAN VOIEVOD DE RÂMNIC VERSUS BOGDAN I

„Istoric sînt și n-am frate/ N-am rude, n-am vecini/ Stăpân am p-adevărul; / Lui singur mă închin.” (Cronica lui Zilot Românul alias Ștefan Bănuță)

Gheorghe STANCIU OPĂTEȘTI

„Sub fundația bisericii ridicată de Bogdan la Cuhea s-au găsit mai multe monede din Serbia și Bosnia, o rută a traseului făcut de Bogdan de la Râmnicu Vâlcea sun Maramureș”! Acest Bogdan, spune ing. Ioan Costea, autorul lucrării a fost unul și același cu Koriatovici, ginerele lituanianului Gediminas, iar Mușata a fost fiica sau sora lui Gediminas, și deci mama lui Lațcu al Moldovei (1368-1375) și soția lui Bogdan Descălecătorul”, cu care s-ar fi căsătorit în anul 1335 (Gediminas „voievod cu multe turme pe care și le transhuma an de an, după cum da Gemarnicul între Maramureș și Marea Neagră....”!, pag. 4. Acest Bogdan (Voievod de Maramureș, născut între anii 1304-1308), spune ing. Ioan Costea autorul lucrării cu acest titlu după o incursiune cu istoricul cuman prin Moldova și Transilvania, află că Bogdan care cucerise Podolia vecină cu Lituania lui Gediminas și intrînd în alianță familială cu acesta, și-ar fi luat numele de Bogdan Koriatovich! Așadar, autorul a legat descoperirea de sub fundația Bisericii Cuhea, ctitorită de Bogdan, a unor monede din Serbia și Bosnia precum și inrudirea cu Teodor Kariatovich, cu ruta traseului de la Râmnicu Vâlcea la Maramureș. Ba mai mult, spune că Bogdan ar fi „fiul lui Micula, probabil un frate al lui Basarab I”. Apoi făcînd apel la memorie îi „vine în minte legenda luptei dintre Basarab și Olea”, legendă mai detaliată în Cronica Râmnicului din 1764, pag 194! Din păcate, la pag. 33 a lucrării, tot el scrie „Voievodului Bogdan I i s-a dat de către Carol Robert de Anjou pămînt la Cuhea, unde și-a construit o biserică catolică, păstrîndu-și titlul de voievod”! De asemenea prezumă că în zona Costești s-ar fi desfășurat lupta, numită Posada, pe micul canion al pârâului Bistrița.

Catagrafia Latină (catagrafia, act administrative și de recensămînt, în limba latină) a Valahiei (sursă austriacă), o lucrare din sec. al XVIII-lea, datată 10 iunie 1731 cuprinde textul: „Biserica Episcopiei Râmnicului a fost ridicată din temelie de Bogdan Voievod cel vechi, fratele lui Mircea Voievod în anul 6812 (1301-1304), care biserică aparținuse orașului (!) Râmnic. Când însă arhiepiscopul sau mitropolitul (!) numit Antim mutase arhiepiscopia (!) de la Severin la Râmnic rămase aceasta mitropolitană (!), însă s-a făcut de către urmașii arhiepiscopului (!) Antim, anume Eftimie Vlădica și Mihail (înscriși în Pisania Bisericii cu data de 1562), care de asemenea au avut grijă de a construi vechi clădiri episcopelale. Ca să aibă tipografia și pivnițele, care se află sub ea, Matei Vodă a avut grijă ca să le facă” (traducere după textul latin al lui Nicolae Dobrescu, pag. 232)!!!! Mai toți neistoricii au rostogolit aceste scrieri încă neacoperite de izvoare reale. Simple speculații referitoare la arhiepiscopie, arhiepiscop, orașul, la frăția lui Bogdan cu Mircea Voievod etc, fie datorate traducerii, fie inventate precum Buridava lui Dumitru Berciu, vorba profesorului Sorin Oane.

Și Petre Bardașu, folclorist și istoric, fost director al Muzeului Județean de istorie, pe baza unor scrieri ale lui Nicolae Dobrescu, întocmește lucrarea „Studii de Istorie” publicată în 2002 de Ed. Comphys pag. 92. Pe Bogdan îl prezintă „un voievod oltean mai puțin cunoscut „un cneaz și voievod al sec. al XIII-lea, care ar fi stăpînit un vast teritoriu în nordul Olteniei și Țara Hațegului din sudul Transilvaniei”. Și el precizează că; „Biserica Episcopiei Râmnicului a fost ridicată din temelie de Bogdan voievod cel de demult în 1303-1304 și care a fost biserica Orașului Râmnic până când arhiepiscopul și mitropolitul Antim a mutat scaunul episcopal de la Severin la Râmnic”. Tot el spune că „în anul 1303 voievodul Bogdan era minor și că împreună cu mama sa Anca puteau fi ctitori”. Ca argument folosește descoperirea de la Malul Alb (Goranu) a unei diademe de aur cu șapte cruci cu inscripția „Anca”, datată 1250 care ar fi fost oferită mamei lui Bogdan de către „ambasadorul” imperial pentru voievodatele Olteniei, numit de regele Ungariei (Constantin Panaitescu, *Ora de istorie - Trăiesc în țara lui Litovoi și a voievodului Bogdan.....*, pag. 17, lucrare publicată de Gazeta Vâlceană în 7 martie 2017).

Și alte înscrisuri preluate din lucrarea lui Leiczky Tivadar, din 1881 „Varmagye Monographia” , cum ar fi: „Turnul lui Dancă identificat și de arheologul Teohari Antonescu, pe malul stîng al Oltului, în zona localității Racovița-Cornet, zona probabilă a luptei de la Posada (1330), unde se sugerează că Bogdan l-ar fi salvat, de Basarab, pe Carol Robert de Anjou, ducându-l în ascuns și mascat în afara luptelor. De unde și recunoștiința și transferarea lui Bogdan în Maramureș”. Apoi, în „Cronica Râmnicului din 1764”, publicată de Argessis în „Studii și comunicări, seria istorie TOMX, 2001”, sub semnătura lui George Georgescu, și

aflată la Muzeul Județean de Istorie Județul Argeș, lucrare întocmită după „Cronica Franciscanilor din 1764”, se redă primele evenimente și descrieri catolice ale Râmnicului. La pag. 194 găsim textul: „Biserica episcopiei Râmnic a fost ridicată din temelie de Bogdan cel vechi fratele lui Mircea Voievod în anul 6812 (1304) care biserică aparține orașului Râmnic. Când arhiepiscopul (!) sau mitropolitul (era episcop) Antim a mutat arhiepiscopia (episcopia s-a înfiinat în 1503, până atunci fusese eparhie; episcopia a fost ridicată la rangul de arhiepiscopie de către Sfântul Sinod, la 18 iunie 2009, iar Presfințitul Gherasim Cristea a fost numit arhiepiscop) de la Severin la Râmnic, această biserică Noul Severin a rămas arhiepiscopală până astăzi. Musai, să redau aici un citat din Condica Râmnicului din 1764. Pag. 194: „În vechime la Cetățuia se apăra un voievod Basarab de vrășmașii săi precum și zicala-Olea face oale și Vâlcu le sparge. Olea din Fedelișoi-Malul Alb și Vâlcu din Vâlcea Cetățuia”.

Dacă coroborăm cele patru elemente ale „istoriei” existenței lui Bogdan la Râmnic: zicala cu Olea, descoperirea diademei atribuită mamel lui Bogdan, salvarea regelui ungar Carol Robert de Anjou de către Bogdan și mărturia episcopului, cancelar al curții, Ladislau Calocsa privind recompensarea și strămutarea lui Bobdan la Cuhea, eu l-aș credita pe Bogdan ca fiind Olea olarul, și poate aș fi acceptat că acesta ar fi ajuns Bogdan I! Ipoteză emisă și de prof. Mihai Titi Gherghina, prezentată și în Cronica Râmnicului.

Medicul oftalmolog, Constantin Panaitescu, pasionat de știință, istorie și religie, născut la Ponoare-Poienari Gorj, în lucrarea sa: „Trăiesc în țara lui Litovoi și a voievodului Bogdan, viitor domn al Moldovei”, zice așa: „Am fost născut între Dealul Muierilor (Ponoare) și sediva Țării lui Litovoi și a primului voievod Bogdan, recunoscut în acte de către regale maghiar Carol Robert de Anjou (în 6 oct. 1335....!)”. El spune, la pag. 17, că pe la sfârșitul sec. al XIX-lea istoricii maghiari ar fi emis „ipoteza că voievodul Bogdan era fiul lui Basarab I pe care l-a trădat la Posada și care a fost transferat în Maramureș la Cuhea, de către regele Carol Robert de Anjou, după cum arată și documentele din 6 oct. 1335, ce-l pomenesc alături de mama lui, Anca”. La pag. 24 mai spune că „voievodul Bogdan, cneaz la Râmnicul de atunci, urmaș al lui Farcaș, apoi domnitor al Moldovei, ce privește la noi de acolo din Rădăuți, unde-și doarme veșnicia, printr-un modern studiu al ADN-ului fiecăruia”.

Țara lui Litovoi, consemnată oficial în Diploma regelui Bela al IV-lea în contractul cu Cavalerii Ioaniți din 2 iulie 1247 și strămutarea lui Bogdan la Maranureș, reprezintă o diferență de aproape 100 de ani. Țara Românească fiind invadată de tătari în 1241, invazie descrisă în Cronica Persană a lui Fezel-Ullah-Raschid unde este menționată și Litua lui Litovoi, Ilaut anagramată, se pare! Sau, poate anagramarea Lituaniei lui Gediminas! Ilaut, identificat și Laută, adică, țara Oltului, sau Oltenia! Trebuie spus, însă, că numele lui Bogdan Voievod (dacă a fost voievod) este legat de perioada cnezatului/voievodatului/domniei Basarabilor, chiar dacă această denumire de Basarab se găsește la noi și înainte de „întemeietor”, fiind, însă, „responsabilă” de întemeierea „Țării Românești), începute cu Intemeietorul Basarab (nume de origine locală), etnogeneză acceptată de toți istoricii și constituită în Cronica Basarabilor a lui B. P. Hașdeu, combătută, însă, de istoricul D. Onciu datorită, ca și în cazul Bogdan, lipsei documentelor. Din păcate în genealogia domnitorilor români din Condica Cantacuziană (disertația lui Prai, pag 140) nu figurează și familia Basarabilor și nici în Monografia Basarabilor a lui Constantin V. Obedeianu; „Dinastia Basarabilor”. Ar fi trebuit ca, în acestea, să figure și „Voievodul Bogdan”, al acelorași timpuri. Chiar dacă nu există o atestare documentară putem spune că perioada acestora începe cu Bezeremban (o compunere basarab și ban), la 1241 și sfârșită la 1436, odată cu încheiere domniei lui Alexandru I. Aldea.

Prof. univ. dr. Denis Căprăroiu în lucrarea: „Din nou despre originea olteneacă a Voievodului Bogdan I”, lucrare publicată în cadrul volumului „România în istoria Europei”, la Târgoviște de Ed. Cetatea de Scaun, în anul 2013, pag. 70-86, analizează informațiile cuprinse în actul din 6 oct. 1335 al „Cancelariei angevine, informații pătinoare, care nu au fost acceptate”, privind identificarea lui Bogdan cu aceste informații, de către istoricii români. Pe lângă cursurile de istorie a evului mediu, participare la săpături în siturile medievale și studii etnografice comparative, a susținut în anul 2009, o comunicare științifică cu tema „Asupra probabilei origini oltene a Voievodului Bogdan I”, la Simpozionul dedicat sărbătoririi a 650 (1359-2009) de ani de la întemeierea Moldovei, unde argumentele prezentate au

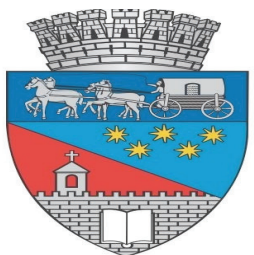
evitat „reticenă” participanților moldoveni. Aceasta, completată cu „probe”, cum spune el, rezultate și din activitatea arheologică personală, a fost publicată, sub denumirea : „Opinii istoriografice despre unul dintre voievozii cu numerele de „Bogdan” din sec. al XIV-lea, în Analele Universității din Craiova, seria Istorie, 2011, pag. 27-43. De exemplu, sobele din reședința lui Bogdan de la Cuhea, denumite cuhle-oală, din sec. al XIV-lea, ca fiind apropiate de sobele de cuhle din sudul Carpaților, și chiar de la Râmnicu Vâlcea (Eugen Busuioc „Vestigii feudale de la Rm. Vâlcea”, în Buridava nr. 3, pag. 24-25.

Dacă și Analele Academiei Române, la cap. „Memoriile secțiunii istorice” se întrebau! De unde acest Bogdan Voievod? Poate din Țara Severinului, poate din Țara Românească, în tot cazul o țară vecină cu Banatul. Desigur ungurii și l-au adjudecat ca fiind fiu al Maramureșului unguresc, pe acele vremuri, și așa cum aprecia și Deceneu cum că argumentele lor le lipsesc, și „nu doar documentele ci și logica”, aviz istoricului Petrovai Gyorgy. (Denis Căprăroiu, „Din nou despre originea oltenească a lui Bogdan I”, pag. 3).

E bine de susținut că istoricii români, preocupați de acest subiect, găsiți în lecturile prezentate: Sergiu Iosipascu, Maria Holban, Viorel Achim etc, și chiar Nicolae Iorga nu au reușit să dezlege istoricul parcursului lui Bogdan, de la noi de la Râmnic. Totuși nu putem abandona căutarea existenței acestuia la noi în Oltenia și de ce nu am lua de bună expresia: „Oltenia lui Bogdan”, denumită și explicată de Sorin Oane în „Poveștile Râmnicului”, pag 50-51, sau de ce nu am lua de seamă „Pomelnicul cel mare”, în care se identifică adăugirea în latină „prima biserică episcopală din Râmnic a fost întemeiată în 1304 de un anume voievod Bogdan și mama lui Anca”. Apoi mai adaugă că „Bogdan ar fi fost fratele lui Mircea cel Bătrîn”. În Pomelnicul, în tabelul cu domnitorii ce trebuiesc pomeniți, este înscris și „Bravul voievod”, apoi și „Bravul voievod cu mama sa Anca” (ibidem, pag. 25). Recitind înscrisurile mele din „Monografia comunei rurale Bleici (1865-1938), pag. 26-27 „Cât despre cneazul Farcaș, cel dintâi voievod cunoscut în sec. XIII la Râmnic era Bogdan voievod, cum este denumit în unele documente, cel de demult, pentru că într-o diplomă ungurească (1247) numele îi este tradus din ungurește (Naționalul Vâlcii, dec. 1937, pag. 11). Așa este numit și în Pomelnicul cel vechi al episcopului Ștefan al Episcopiei Râmnicului. Tot Naționalul Vâlcii, la aceeași pagină scrie: se cunoaște numai anul 1304, când el la Cetățuia zidește reședință și biserică episcopală, împrejmuiindu-le cu ziduri de cetate..... Această ctitorie este înscrisă și în Istoria Eparhiei Râmnicului, Ed, Comphys, 2009, a lui Gherasim Cristea”, acum nu le-aș mai susține. Iată câte confuzii, privind localizarea, perioada, activitatea Voievodului Bogdan de Râmnic.

Toate aceste nenumărate înscrisuri au pornit de la acea „mărturie” a episcopului cancelar al curții austriece, Ladislau Calocsa (ajuns sfânt mai târziu), găsită și înscrisă în Diplomele din 6 octombrie 1335, sub textul „Noi Carol, prin mila lui Dumnezeu regele Ungariei, prin cuprinsul celor de față facem cunoscut tuturor căroră se cuvine, că în anul Domnului 1335, venind înaintea noastră venerabilul întru Hristos părinte frate Ladislau, din aceeași milă episcop de Calocsa și cancelar al Curții noastre, nașul nostru preaiubit, a arătat în fața noastră și a mărturisit cu limpede mărturie precum urmează. Că întrucât fiind trimis din porunca noastră pentru pregătirile privitoare la trecerea și strămutarea voievodului Bogdan, fiul lui Micula, din țara sa în Ungaria, a cărui strămutare nu răbda atunci nicio zăbavă. Căci ținuse prea mult timp, pentru ca treaba să se zorească și să se împlinească cât mai iute, fiind el nevoit să se ducă la marginea acelor părți și să zăbovească acolo din pricina pomenită, a trebuit să poposească în părțile marginașe ale regatului, în slujba noastră, întâia oară de la sărbătoarea tuturor sfinților până la sărbătoarea Botezului Domnului, a doua oară după aceea până la sărbătoarea Rusaliilor și în sfârșit, a treia oară până la sărbătoarea Adormirii Fericitei Fecioare. Și pentru aceasta fusese nevoit să facă și să se încarce cu sarcina unor foarte mari și costisitoare cheltuieli, din pricina căroră el a împovărat întrucâtva cu strîngerea merindelor și a cheltuielilor trebuitoare, niște moșii numite Jam și Sîngeorge împreună cu cele ce țin ele” care, .așa cum spun și istoricii, au vicii de nepotrivire, printre care:

- pe baza acestui document, după 500 de ani istoricii maghiari emit ipoteza apartenenței lui Bogdan ca fiind fiul lui Basarab I, împreună cu luga; • l-au botezat Mihail pentru a justifica numele de Micula; • sărbătorile menționate, de rit ortodox mai degradă, nu se sărbătoreau la vremea aceea. Și multe altele. (Continuare în pag. 15)

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS SR EN ISO 9001:2015 410/C SR EN ISO 14001:2015 223/M SR OHSAS 18001:2008 190/HS SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

PRIMĂRIA RÂMNICULUI VINE ÎN SPRIJINUL COPIILOR CU DIZABILITĂȚI

Primăria Râmnicului vine în sprijinul copiilor cu dizabilități relocați de la Centrul „Andreea”

În urma unor discuții purtate cu factorii de decizie de la nivel județean, Primăria Râmnicu Vâlcea a găsit soluția pentru relocarea, tot în municipiu, a copiilor asistați în cadrul Centrului „Andreea” din Ostroveni pe perioada derulării lucrărilor de reabilitare, modernizare și dotare a imobilului în care acesta funcționează.

Astfel, copiii cu dizabilități din cadrul Centrului nu vor fi nevoiți să facă naveta până la Băbeni, unde este sediul Centrului Școlar Pentru Educație Incluzivă – CȘEI Băbeni (din a cărui structură face parte Centrul „Andreea”), ci își vor continua activitatea într-o clădire de tip internat din structura fostului grup școlar Oltchim. Soluția a fost comunicată în această dimineață părinților copiilor – care s-au arătat încântați și ușurați, totodată, de varianta propusă – iar la acest moment au fost demarate în regim de urgență lucrări de amenajare și adaptare a acestui imobil la necesitățile copiilor din Centrul „Andreea”.

Chiar dacă Centrul „Andreea” și CȘEI Băbeni nu funcționează în subordinea Primăriei

Municipiului, administrația locală a dat, din nou, dovadă de solidaritate și a găsit soluția la o problemă care afecta un număr însemnat de familii din Râmnicu Vâlcea.

Biroul de Presă

ZIARIȘTI ROMÂNI - SEPTEMBRIE

ION AGÂRBICEANU (12.09.1882 Cenade, Austro-Ungaria - 28.05.1963 Cluj)

Ziarist și prozator român, membru al Academiei Române din 1919, a urmat școala la Gimnaziul din Blaj (1892-1900), apoi Facultatea de Teologie din Budapesta (1900-1904) și Facultatea de Litere a Universității din Budapesta (1905). A colaborat cu revistele Tribuna (Sibiu), Gazeta Transilvaniei (Brașov), Familia (Oradea), Cultura creștină (Blaj), Drapelul de Lugoș, Răvașul (Cluj), unde a publicat poezii și schițe umoristice. A lucrat ca director al ziarului Patria din Cluj (1919-1927) și a ziarului Tribuna din Cluj (1938-1940). A fost preot și protopop în Cluj și canonic al Episcopiei greco-catolice din Cluj din anul 1931. Opera literară (selectiv): De la țară (1905), În întinerie (1910), Chipuri de ceară (1921), În pragul vieții (1942), Faraonii (1961), Strigoii (1968).

VICTOR ANESTIN (17.09.1875 Bacău - 5.11.1918 București)

Scriitor și ziarist român, a urmat studiile liceale la Colegiul Sfântul Sava din București și apoi Liceul Carol I din Craiova (1892), apoi Facultatea de Litere și Filosofie din București. În anul 1908 a înființat Societatea Astronomică Română, iar în 1912, împreună cu chimistul Constantin I. Istrati, pune bazele Universității Populare din București. În anul 1914 a devenit membru fondator alături de Gheorghe Țițeica și Ștefan Hepites al Societății Prietenii Științei. În perioada 1912-1916 a condus ziarul „Călătoriilor și științelor populare”. A publicat numeroase articole în ziarul vremii: Cucerirea aerului (1909), Planeta Marte (1910), Eclipsa (1912), Romanul cerului (1912). Activitatea literară (selectiv): Ce sunt cometele (1910), Venus diurna (1911), Știința și morala (1915), Povestea științei (1916), Eroii științei (1916).

NICOLAE ILIEȘIU (28.09.1890 Țebea - 5.05.1963 Timișoara)

Istoric și publicist român, a urmat școala la Liceul din Brad și Liceul „Andrei Șaguna” din Brașov, apoi Institutul Teologic din Arad și Facultatea de Drept a Universității din Cluj. A renunțat la cariera preoțească devenind profesor de istorie și geografie la liceul „Constantin Diaconovici Loga” din Timișoara. După pensionare a lucrat o perioadă la Biblioteca din Timișoara. În perioada 1919-1921 a activat ca redactor la ziarul săptămânal „Banatul” și director al aceluiași ziar în perioada 1935-1938. De asemenea a mai lucrat ca redactor la publicațiile Drapelul Banatului (1934-1935), Astra (1939-1941). Opera literară (selectiv): Timișoara- monografie istorică (1943), Istoricul reuniunii femeilor române din Timișoara (1925). (sursa: wikipedia)

Emil MANZUR

DISCREPANȚE CONSIDERABILE LA BACALAUREAT 2026 (Urmare din pag. 12)

Este regretabil că România are unul dintre cele mai mari decalaje educaționale urban – rural din Europa Centrală și de Est. Experții în educație susțin că decalajul nu poate fi redus prin politici „în interiorul clasei” și trebuie tratat ca problemă de politică socială, teritorială și de infrastructură.

În opinia noastră aceste măsuri trebuie să fie complementare. Este o realitate că învățământul continuă să fie subfinanțat. România alocă doar 3,4% din Produsul Intern Brut pentru educație, comparativ cu media europeană de 4,7%. O consecință este și faptul că în 2025, peste 440.000 de copii și adolescenți cu vârsta cuprinsă între șapte și 17 ani erau în afara sistemului educațional.

După soluționarea a zeci de mii de contestații, rata promovării a crescut de la 74,8% la 76,9%, cu 2,1 procente. În total 97.020 candidați din toate promoțiile au promovat examenul maturității – 2026. Dintre aceștia 92.502 sunt absolvenți ai promoției curente, rata de promovare fiind de 81,6%. Din seriile anterioare au trecut examenul 4.518 – 35,1%. 29.084 elevi nu au obținut media minimă 6 și cel puțin 5 la fiecare probă de examen pentru a promova. În județul Olt, în patru licee, nu a promovat niciun candidat. Cu toate acestea, rezultatele din acest an, la Bacalaureat, sunt considerate un record pentru ultimele două decenii, în condițiile în care România are cel mai mare analfabetism funcțional din Europa.

Cele mai multe medii – 16.704, s-au situat în intervalul 9- 9,49. Numărul candidaților cu media generală 10 a crescut substanțial de la 45 la 70, la nivel național. Printre județele în care s-au înregistrat cele mai bune rezultate se numără Cluj, care ocupă primul loc pe țară cu o rată finală de promovare de 87%, Brașov, Alba, Brăila, cărora li se alătură municipiul București. Pe ultimele locuri s-au situat județele Ilfov, Mehedinți, Călărași și Ialomița. În unele dintre ele situația se perpetuează de ani de zile, ceea ce demonstrează că nu s-au luat măsurile corespunzătoare.

În județul Vâlcea, rata inițială de promovare a fost 74,8%, iar după rezolvarea celor 1110 contestații a crescut la 76,9%. Pentru promoția curentă este de 77,32%, iar pentru seriile anterioare 35,54%.

Din totalul de 2257 candidați prezenți la examen au promovat 1644. 449 au obținut medii între 8,00 și 8,99, iar 160 au primit nota 10, după cum urmează: 8 la proba de Limba și literatura română, 84 la proba obligatorie a profilului și 68 la proba la alegere a profilului și specializării.

Singura medie de 10, la Bacalaureat în județul Vâlcea, a fost obținută de elevul Ilie-Claudiu Clenci – absolvent al clasei a XII-a C, matematică-informatică, din cadrul Colegiului

Național „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea. Conform datelor centralizate, cele mai bune rezultate le-au obținut elevii Colegiului Național „Mircea cel Bătrân”, cei de la Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, Colegiului Național de Informatică „Matei Basarab”, Liceul Sanitar „Antim Ivireanul” din Râmnicu Vâlcea și Colegiul Național „Gib Mihăescu” Drăgășani.

Ministerul Educației și Cercetării a organizat a doua sesiune, cea de toamnă, a Bacalaureatului, în perioada 3-24 august 2026 pentru elevii care nu au promovat sau nu s-au putut prezenta în vară. Înainte de soluționarea contestațiilor rata de promovare a fost de 33,8%, mai mare cu cinci procente față de anul trecut, fiind considerată cea mai ridicată care s-a înregistrat în sesiunea a doua a Bacalaureatului. Au promovat 9623 de candidați, iar cinci dintre ei au obținut medii cuprinse între 9,50 și 9,99.

Rezultatele obținute de elevii la Evaluarea Națională și Bacalaureat demonstrează că este vitală o reformă profundă a sistemului de învățământ românesc, care să situeze în centrul ei elevul și competențele sale reale, aplicabile în viața de zi cu zi, în condițiile în care opt din zece români susțin această măsură. Uniunea Europeană ne recomandă ca pe parcursul procesului de învățământ elevii să primească și să-și formeze mai multe competențe de comunicare, matematică, digitale, sociale și civice. Ministerul Educației a promis un nou format al Bacalaureatului din 2030, diferențiat în funcție de profil și filieră. Elevii nu sunt de acord ca evaluarea competențelor să se realizeze în timpul anului școlar și propun ca deschiderea cursurilor să se facă mai devreme, iar examenul maturității să se desfășoare în luna iunie, până începe canicula. La mijlocul lunii august 2026, Ministerul Educației a supus dezbaterii publice proiectele privind organizarea Evaluării Naționale și a Bacalaureatului. Au fost mari controverse cu privire la admiterea în liceu.

Educația românească traversează o criză de credibilitate, de aceea trebuie acționat în mod sistematic ca românii, în primul rând părinții și elevii, să-și recapete încrederea în școală și să crească atractivitatea profesiei de dascăl în societate. S-a ajuns într-o situație gravă. La examenul de titularizare în învățământ-2026, numai 51,04% dintre candidați au promovat, accentuându-se deficitul de profesori calificați, mai ales pentru matematică, fizică și chimie, România deținând recordul în Europa la încadrarea suplitorilor necalificați (6300 în 2025). Vremea experimen-telor a trecut, este nevoie să se ia măsuri concrete, eficiente pentru creșterea calității și eficienței procesului instructiv-educativ de care depinde dezvoltarea societății românești, fiind cunoscut că școala pregătește viitorul.

Noul an școlar 2026-2027 a debutat pe 7 septembrie a.c. cu multe neajunsuri, probleme nerezolvate și tensiuni.

BRÂNCUȘI ÎNTRE MATERIE, EROS ȘI ETERNITATE

Gelu DRAGOȘ

Poemul „Brâncuși – Veșnicia sărutului”, de Al. Florin Țene, se înscrie într-o categorie a poeziei de evocare culturală în care biografia unei personalități este convertită în materie reflexivă. Poemul nu urmărește constituirea unui portret biografic în sens documentar, ci reconstruirea unui Brâncuși mitic, filtrat prin sensibilitatea unui eu liric preocupat de raporturile dintre origine, creație, iubire, memorie și timp. Subtitlul – „O călătorie lirică în universul titanului de la Hobița” – indică deopotrivă direcția tematică și natura discursului. Termenul „călătorie” presupune o succesiune de spații și stări, în timp ce „universul” mută biografia din planul particular în cel al unei totalități simbolice. Brâncuși nu mai este doar omul, sculptorul sau românul plecat la Paris, ci devine un principiu de organizare a lumii. Hobița, Craiova, Parisul, atelierul, femeile, sculpturile și experiența exilului nu sunt simple elemente descriptive. Ele sunt trepte ale unei inițieri. Fiecare etapă a existenței artistului este reinterpretată prin prisma operei, până când viața și creația ajung să se confunde: „Hobița, copilăria îi crescuse rădăcini,/ cu miros de fân și clopote de dimineață,/ iar mâinile, înainte de-a ști ce-i arta,/ știau deja să vorbească prin lemn.// A plecat spre lume cu dorul în spinare,/ ca un râu care refuză să rămână izvor,/ și fiecare pas îi era o daltă,/ izbînd pămîntul pentru a scoate lumină.// La Craiova, atelierul i-a fost școală,/ la Paris, singurătatea i-a fost academie,/ iar sărăcia, această profesoară fără milă,/ i-a predat alfabetul încăpățănării.// Într-o zi a privit piatra și a înțeles/ că forma doarme înăuntru ca un animal,/ iar sculptorul nu trebuie s-o nască,/ ci doar să-i deschidă ușa.// Așa începea aventura lui în marmură,/ cu un ciocan care bătea ca o inimă,/ și fiecare lovitură era o întrebare/ la care materia răspundea prin tăcere.// El nu sculpta trupuri, ci plecări,/ nu chipuri, ci clipe fără sfârșit,/ nu păsări, ci însăși dorința de zbor,/ nu săruturi, ci foamea de apropiere.” Din versurile autorului Al. Florin Țene observăm că artistul nu răspunde prin discurs, ci prin formă. Tăcerea nu este absența comunicării, ci materia originară din care se naște arta. Un prim palier fundamental al poemului este reprezentat de relația dintre artist și locul originii sale. Hobița nu este tratată ca simplu reper geografic. Ea devine o matrice spirituală, un spațiu arhetipal în care se formează sensibilitatea viitorului sculptor. Mirosul de fân, clopotele, lemnul și obiectele gospodărești alcătuiesc un univers în care materia cotidiană posedă deja o dimensiune artistică. Versurile referitoare la sat sunt importante tocmai pentru că explică retrospectiv originea concepției brâncușiene despre formă. Artistul nu apare ca un creator rupt de tradiție, ci ca unul care transfigurează experiența tradițională într-o modernitate radicală. Poemul afirmă explicit că în lumea rurală fiecare obiect „avea suflet”: „secură, fântâna, poarta, căruța”. Enumerarea are o funcție mai profundă decât cea decorativă fiindcă sugerează o ontologie a obiectului: lumea materială nu este inertă, ci participă la existență.

Drumul către Craiova și Paris reprezintă, în economia poemului, desprinderea de originea imediată și intrarea într-un spațiu al confruntării. Imaginea „dorului în spinare” este revelatoare: plecarea nu înseamnă abandonarea originii, ci transportarea ei într-un alt spațiu. Parisul este prezentat ca loc al singurătății și al încercării: „În Atelierul din Impasse Ronsin,/ lumina intra ca o musafiră discretă,/ atingea lucrările și pleca,/ lăsând în urmă o altă lumină.//Acolo, sculpturile nu stăteau,/ ci așteptau să fie înțelese,/ ca niște ființe fără glas/ care știau mai multe decât oamenii.// Brâncuși avea barba plină de timp,/ ochii adânci ca două fântâni/ și mâinile unui țăran cosmic/ care ara cerul cu dalta.// Nu voia să fie numai român,/ nici numai european,/ voia să fie om printre oameni,/ cu rădăcina acasă și privirea în univers.// Iar iubirea pentru țară nu era o lozincă pe buze,/ ci o coloană nevăzută care îi ținea sufletul drept.// El își amintea de Gorj/ când Parisul devenea prea rece,/ și auzea în piatră/ glasul femeilor de la sat.// Poate că toate iubirile lui aveau unde/ un miros de pământ,/ fiindcă omul care pleacă departe/ își poartă patria în respirație.” Poemul insistă asupra acestei dimensiuni a rezistenței: critica, sărăcia și neînțelegerea nu îl determină pe Brâncuși să renunțe, ci îl obligă să-și radicalizeze limbajul.

Una dintre cele mai consistente dimensiuni estetice ale poemului este concepția despre raportul dintre sculptor și materie. Imaginea potrivit căreia „forma doarme înăuntru ca un animal” transformă piatra într-un organism latent. Sculptorul nu este creatorul unei forme arbitrare, ci cel care îi permite acesteia să iasă la suprafață. Această idee revine într-o formulare de mare importanță: „Nu lucra materia împotriva ei,/ ci o asculta până când forma/ își rostea singură numele/ într-o limbă fără alfabet.” Aici se află, poate, una dintre cele mai clare formulări ale concepției estetice atribuite lui Constantin Brâncuși. Materia nu trebuie învinsă, ci ascultată iar sculptorul nu mai este stăpânul absolut al materiei, ci interpretul ei.

Poemul formulează foarte clar opoziția dintre reprezentare și esență: „Când lumea cerea asemănare,/ el oferea esență:/ când i se cerea chip,/ el răspundea cu oul începutului.” Consider că această antiteză are valoare de manifest poetic. „Asemănarea” aparține

exteriorului; „esența” aparține profunzimii. „Chipul” este particular, în timp ce „oul” trimite la originea universală a vieții. Prin urmare, poemul interpretează modernismul brâncușian nu ca simplă renunțare la figurativ, ci ca o căutare a formei originare iar această perspectivă explică și seria de negații din partea timpurie a poemului: „nu trupuri, ci plecări, / nu chipuri, ci clipe fără sfârșit,/ nu păsări, ci însăși dorința de zbor,/ nu săruturi, ci foamea de apropiere.” Construcția repetitivă „nu..., ci...” funcționează ca o adevărată metodă interpretativă. Al. Florin Țene desprinde obiectul artistic de aparența lui și îl redefineste prin principiul său interior, astfel, pasărea devine „dorință de zbor”, sărutul devine „foame de apropiere”, iar trupul devine „clipă”. În poemul lui Al Florin Țene operele lui Brâncuși formează un sistem simbolic coerent, astfel „Coloana fără sfârșit” reprezintă verticalitatea; „Poarta Sărutului” reprezintă trecerea și comuniunea; „Masa Tăcerii” este legată de memorie și absență și devine locul simbolic unde nu se consumă hrana materială, ci „amintirile celor care pleacă”; „Pasărea” exprimă aspirația către eliberarea de gravitație și zborul spre infinit. Prin această interpretare, ansamblul brâncușian poate fi citit ca o gramatică simbolică a depășirii condiției umane: verticalitatea – depășirea; poarta – marea trecere; masa – memoria; zborul – libertatea, iar toate aceste direcții converg către aceeași aspirație: abolirea limitelor.

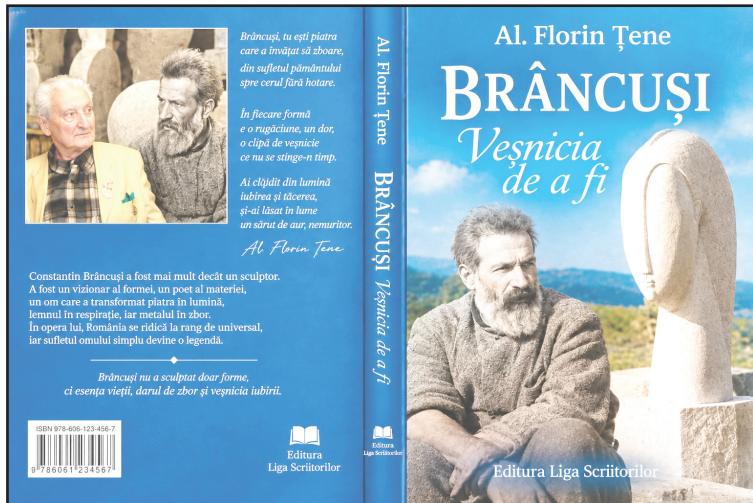
Tema iubirii ocupă un loc important în poem, însă erosul este rareori tratat în registru pur sentimental, el devine o confruntare cu limitele timpului. Margit Pogány este integrată în această viziune prin transformarea chipului său în formă artistică: „chipul ei s-a mutat în marmură, / unde dragostea nu mai putea îmbătrâni”.

Sărutul devine o metaforă a salvării clipei: „O sărutare putea dura o secundă, / dar el o făcea să țină cât un mileniu.” Secunda și mileniul reprezintă două regimuri temporale, timpul biologic și timpul artei. Una dintre cele mai fertile idei ale poemului este aceea că absența poate deveni materie artistică: „Brâncuși iubea femeia și după plecare, / fiindcă absența îi devenea materie, / iar dorul, sculptorul nevăzut...” Această imagine modifică radical raportul dintre iubire și creație. Artistul nu creează numai din prezența modelului, ci și din imposibilitatea de a-l mai avea iar dorul devine un al doilea sculptor.

Poemul-epic afirmă că: „Sărutul, la Brâncuși, nu este sfârșitul / unei apropieri, / ci începutul unei eternități / în care două pietre respiră împreună.” Cele „două pietre” reprezintă două individualități, două singurătăți, două forme ale existenței iar apropierea lor nu anulează individualitatea, dar produce o formă nouă de comuniune. În acest sens, sărutul devine o metaforă a artei însăși, două realități separate sunt reunite într-o formă care le depășește. Al. Florin Țene îl prezintă pe Constantin Brâncuși ca un artist care: „...a transformat erosul în simbol, / femeia în axă a misterului, / iar apropierea dintre două trupuri / într-o geometrie a sufletului”. Termenul „geometrie” introduce în discursul liric o dimensiune abstractă, aproape matematică unde iubirea încetează să fie numai sentiment și devine structură. Această abstractizare reprezintă însăși logica atribuită artei lui Brâncuși. Marele sculptor nu este prezentat de autor ca un artist care trebuie ales între România și universalitate. Dimpotrivă, cele două dimensiuni se completează: „El voia să fie om printre oameni, / cu rădăcina acasă și privirea în univers.” Imaginea „rădăcinii” și a „privirii” stabilește o axă verticală: originea rămâne în pământ, aspirația se proiectează către universal. „România” nu este redusă la o geografie, ci este asociată cu lemnul, piatra și cântecul.

Din punct de vedere stilistic, poemul „Brâncuși – Veșnicia sărutului” se caracterizează printr-o predominanță a metaforei și a personificării, prin acumulări enumerative și prin structuri sintactice paralele. Discursul este amplu, fluent, predominant reflexiv și explicativ. Versul liber permite dezvoltarea unei frazări ample, în care imaginea poetică este adesea urmată de o interpretare implicită. De asemenea, metafora este principalul instrument de abstractizare. „Țăranul cosmic”, „dorul sculptor nevăzut”, „strigătul vertical”, „inima de piatră” sau transformarea formei în lumină sunt imagini care nu descriu, ci interpretează. În profunzime, poemul poate fi citit ca o construcție circulară. La început, Brâncuși este legat de pământ, sat și materie. Pe parcurs, el traversează experiența plecării, singurătății, iubirii, creației și neînțelegerii. La final, toate aceste experiențe sunt reunite într-o formulă de transcendență. Traectoria poate fi reprezentată astfel: Hobița → plecarea → Parisul → singurătatea → iubirea → materia → forma → memoria → lumina → eternitatea. Această succesiune conferă poemului o structură inițiativă. Artistul pornește din spațiul concret al originii și ajunge la universal. Important este faptul că finalul nu anulează începutul, Hobița rămâne prezentă în Paris, iar pământul rămâne prezent în universalitate.

Brâncuși devine, în interpretarea lui Al. Florin Țene, figura artistului care refuză aparența și caută esența, care nu domină materia, ci o ascultă, care nu reproduce trupul, ci îi descoperă principiul interior, care nu păstrează iubirea în forma ei biografică, ci o convertește în simbol. De aici rezultă și coerența profundă a titlului: „Sărutul” este clipa, apropierea, erosul, vulnerabilitatea iar „Veșnicia” este forma, memoria, arta și între cele două se află artistul. Brâncuși este sculptorul timpului iar opera sa devine locul în care ceea ce omul pierde prin trecerea timpului poate fi recuperat prin formă. Felicitări!

BOGDAN VOIEVOD DE RÂMNIC VERSUS BOGDAN I (Urmare din pag. 13)

Această mărturie a fost publicată în Revista Transilvania, fondată în 1868, unde o comentează și istoricul, jurnalist și diplomat orientalist, Aurel Decei (1905- 1976), la nota nr.4, în numărul 3 al revistei din 1939

După această, așa zisă mărturie, s-a luat și călugărul Ștefan, de la biserica în cauză, întocmind acel Pomelnic (despre care au scris toți istoricii și neistoricii) care, la fel, este contestat.

În concluzie, eu, nu am făcut altceva decât să redau, din zecile (ceva mai multe) de scrieri, mai ales de către

neistorici, dar iubitori de istorie, care potrivit „Historia Magistra Vitae” istoria este știința adevărului, pentru că istoricii profesioniști nu au găsit izvoare, documente, acte și alte diplome /condici/ pomelnice sau pisanii justificative și nu au putut rezolva dilema „Voievodul Bogdan”! Rămânem în continuare tributarii „mândriei naționale”, fără logică, fără interes patrimonial, fără o „aroganță” educativă și culturală. Acum înțeleg și eu de ce trebuie să renunțăm la absolutism, să acceptăm totul prezumtiv pentru că toate datările de: județe, orașe, sate, școli, limbă, arheologii, acțiuni, persoane și demnități aflate înainte de Cuza sunt aleatorii datorită înscrierilor lor, în cea mai mare parte , în secolul XX. Datorită limbii, interpretărilor și traducerilor

aleatorii și personale (Io, Mircea voievod dăruiesc județului (!) meu de suflet ...) se împing cu sute de ani în urmă termeni existenței la data înscrierilor. De unde județe, sate, școli s.a.m.d. pe vremea aceea?

Appreciez inițiativa și munca de sisif a profesorului (de istorie) dr. Sorin Oane de a „toca” toate inscripțiile și înscrierile incluse în documentele istorice ale Râmnicului, ceea ce ar trebui să ne lecuiască pe noi toți să tot rostogolim falsele compuneri, chiar și ale istoricilor.

Dacă adevărul ar fi altceva , iar nu Dumnezeu - Omul Hristos, el ar fi mărunț, neîndestulător, trecător, muritor! (Sfântul Iustin Popovuci)

21 iunie 2026

CLIPA EFEMERĂ SURPRINSĂ ÎN ACUARELA MARIEI CONSTANTIN

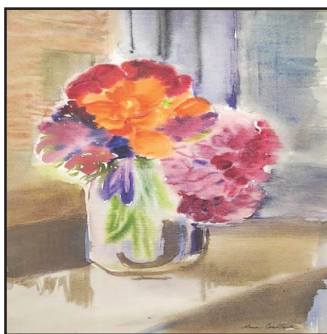
Marius DRĂGHICI

La împlinirea unui secol de la nașterea artistei Maria Constantin (născută Marioara Schwefelberg, 26 ianuarie 1926), sunteți invitați la Galeria Artex care găzduiește expoziția retrospectivă de acuarelă și desen „NU SUNT OMUL MILENIULUI TREI”, titlu ales după mesajul celebrului actor vâlcean, Dem Rădulescu. Organizatorii evenimentului cultural sunt Filiala Râmnicu Vâlcea a Uniunii Artiștilor Plastici din România, în parteneriat cu Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea și cu Uniunea Artiștilor Plastici din România. Vernisajul a avut loc vineri 4 septembrie 2026, ora 18:00 în prezența fiicei artistei omagiate, pictorița Mihaela Constantin și a scriitoarei Ioana Drăgan care a lansat romanul „În căutarea nefericirii” (vol.I) și „În căutarea nefericirii – în continuare” (vol.II), editura Tracus Arte, București (2023, 2026). Lucrările expuse pe simeze, influențate de studiile de pictură cu Stern Gusti, Maximilian Herman Maxy și Alexandru Ciucurencu, au fost analizate de criticul de artă și curatorul Luiza Barcan: „Alegând acuarela ca tehnică predilectă, Maria Constantin a reușit să metamorfozeze clipa efemeră, momentul trecător de grație, lumina în continuă schimbare în imagine definitivă, imposibil de schimbat.” Referindu-se la manifestările înscrise pe agenda culturală actuală, vicepreședintele Uniunii Artiștilor Plastici din România, Gheorghe Dican, coordonatorul proiectului, a spus: „Ne aflăm în fața unui moment de o importanță deosebită pentru comunitatea noastră. Prin aceste evenimente reușim să unim două dimensiuni esențiale ale culturii: memoria vie a trecutului și promisiunea viitorului. Aducerea operei Mariei Constantin în fața publicului vâlcean, alături de o lansare

literară de calibrul Academiei Române și de curajul tinerilor din Atelier 35, demonstrează că Râmnicu Vâlcea rămâne un nod vital pe harta culturală a țării. Vă așteptăm să ne bucurăm împreună de frumosul autentic.”

La Muzeul de Artă „Casa Simian” situat pe strada Carol nr.25, Râmnicu Vâlcea, a fost vernisată joi 3 septembrie 2026, ora 17:00, expoziția personală a artistei Alexa Nicoleta Dicu, intitulată „Fissura Lucis” (fisura luminii). Tânăra pictoriță de origine vâlceană, se remarcă într-un stil dominat de suprarealism, cu influențe din simbolismul contemporan și arta dark/gothic, transpuse în tematici de identitate, de izolare emoțională și relația dintre instinct și rațiune. Organizatorii proiectului sunt Consiliul Județean Vâlcea, în parteneriat cu Muzeul Județean „Aurelian Sacerdoțeanu” Vâlcea, cu Filiala Vâlcea a UAP și cu Uniunea Artiștilor Plastici din România. Curatorul expoziției este Gheorghe Dican, iar coordonatorul de proiect, Alina Cristea.

Galeriile Pasaj „Dinu Săraru” 1 și 2 vă invită la expoziția de grup „Atelier 35 (+/-)”, care aduce în fața dumneavoastră lucrările tinerilor artiști aspiranți sau deja membri ai Filialei Râmnicu Vâlcea a UAP din România. Au expus Yasmine Sarah Braviceanu, Silviu Preda, Andrei Poșea, Ștefania Maria Prujoiu, Laura Nicoleta Stoian, Theodora Scurtu, John Cravă, Alexandra Elena Ungureanu, Gabriela Munteanu, Mălina Elena Turmacu, Raluca Elena Popa, Sandra Maria Nica, Ioana Daria Dabu, Florin-Alexandru Preda, Robert Curcă și Lorena Truică. Vernisarea a avut loc joi 4 septembrie 2026, ora 17:30, iar organizarea a aparținut Filialei Râmnicu Vâlcea a UAP din România, în parteneriat cu Uniunea Artiștilor Plastici din România și cu Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea. Curatorul expoziției este Gabriela Popescu, iar coordonatorul proiectului Ingrid Matei.

TRAISTA CU PLANTE MEDICINALE

O plantă specifică Coreei și Chinei (dar cultivată și în Japnia, Vietnam, SUA, Canada și Rusia), utilizată de peste 5000 de ani pentru calitățile sale este

GINSENGUL

Proprietățile medicinale ale ginsengului sunt: fortifică sistemul nervos central și periferic, celulele nervoase, contribuie la sporirea randamentului fizic și mental, întărește memoria, dezvoltă imunitatea organismului, stimulând activitatea factorilor de imunitate, facilitează circulația sângelui și înșănătoșește sângele, acționează pentru întărirea și înșănătoșirea aparatului cardiovascular.

Ginsengul conține substanțe active importante: ginsenozide, glucozați, esență, tiamină, riboflavină, vitamine, saponine, suplimente alimentare cunoscute și ca panaxozide sau eleuthrozide, precum și un compus asemănător hormonilor sexuali, care ajută inima și sistemul nervos, precum și susținerea fluxului hormonal. Este renumit pentru proprietățile sale de afrodisiac, reduce oboseala cronică și îmbunătățește rezistența fizică, timulează memoria, concentrarea și claritatea mentală, ajută organismul să lupte împotriva infecțiilor, ajută în perioadele de stres fizic sau psihic, contribuie la normalizarea nivelului de zahăr din sânge, are efect de reținere.

Nu se recomandă celor cu hipertensiune arterială. Să vă fie de folos!

Ana-Maria LAZĂR

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodore, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ

Ziarul apare cu 16 pagini și respectă Legea 186/2003! Ziarul se adresează cetățenilor cu diverse preocupări culturale de la sat și de la oraș. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Autorii păstrează responsabilitatea conținutului.

Revistă apărută cu sprijinul edililor și cetățenilor de oriunde, care iubesc cultura scrisă, și al Arhiepiscopiei Râmnicului.

PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro> și tipărit la Tg. Jiu, 20 septembrie 2026

Ziar de cultură realizat de Asociația ECOSTAR 21 Editura INTOL - PRESS, prin SC INTOL SRL și S.C. Tincton S.R.L.

Director: Petre CICHIRDAN
Seniori editori: Constantin POENARU (1951-2017), Arhim. Veniamin MICLE (1939-2025), Constantin ZĂRNESCU, Mihai SPORIȘ, Al Florin TENE, Ștefan DUMITRESCU, Ioan DURĂ, Ilie GORJAN, Marian ILIE

Minori editori: Simon-Peter KIS
Redactor și tehnoredactor Intol Press on line: Bogdan CICHIRDAN

Redactori: Ana-Maria LAZĂR, Leontina RUS, Simona Maria KIS

Colaboratori, publiciști (și fotoreporteri) permanenți: Felix SIMA, Emil MANZUR (corresp. Timiș), Constantin MĂNESCU, Puiu RĂDUCAN, Gheorghe STANCIU-OPĂTEȘTI, Constanța BADEA, Tanța TĂNĂȘESCU, Silviu LAZĂR, Ana VASILE, Marinela BELU-CAPȘA, Ion TALPOȘ, Radu IOVA, Marius DRĂGHICI, Ligia NICOLESCU, Cristian Ovidiu DINICĂ, Mircea VAȘII, Laura PANĂ, Senti VOICU, Maria MATEI, Constantin SORICI, Dragoș COMĂNESCU

Tehnoredactare computerizată: Ana-Maria LAZĂR
Adresa: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com
Parteneri media: www.culturaarsmundi.ro

Preț: 3 lei